

QURILISH, UY-JOY KOMMUNAL XO‘JALIGI VA
QURILISH MATERIALLARI SANOATI SOHALARIDA
KASBIY MALAKALARNI RIVOJLANTIRISH BO‘YICHA
TARMOQ KENGASHI

KASBIY STANDART ARXITEKTOR

“Arxitektor” kasbiy standarti 2025-yil 18-dekabrdagi Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo’yicha Respublika kengashi majlisining 114-son bayoni bilan tasdiqlangan “Kasbiy standart shakli” hamda Milliy malaka tizimini rivojlantirish instituti direktorining 2025-yil 19-dekabrdagi 55-son buyrug’i bilan tasdiqlangan “Kasbiy standartlarni ishlab chiqish va yangilash metodologiyasi”ga muvofiq, Qurilish, uy-joy kommunal xo’jaligi va qurilish materiallari sanoati sohalarida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo’yicha tarmoq kengashi tomonidan ishlab chiqilgan.

KASBIY STANDART

Arxitektor

Reyestr raqami:

UZ-KS-2026-T1.0-0160

I. Umumiy ma'lumotlar

1. Kasbiy standartning qo'llanilish sohasi: Ushbu kasbiy standart "Arxitektor", "Bino va inshootlar arxitektori", "Interyer arxitektori" hamda "Loyiha arxitektori" kasblari bo'yicha ta'lim va malaka dasturlarini, baholash vositalarini, lavozim yo'riqnomalarini va kasbiy rivojlanish yo'nalishlarini ishlab chiqishda, rasmiy, norasmiy va informal ta'lim natijalarini tan olishda, xodimlarni tanlash, attestatsiya qilish hamda loyiha tashkilotlarida inson resurslarini boshqarishda qo'llaniladi.

2. Kasbiy standartning dolzarbligi: Standart arxitektura va shaharsozlik faoliyatida raqamli loyihalash, BIM va umumiy ma'lumotlar muhiti, geoaxborot ma'lumotlari, energiya samaradorligi, seysmik xavfsizlik, universal dizayn, ekologik barqarorlik hamda loyiha ma'lumotlarini versiyalash talablarining keng joriy etilishini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan. U mehnat bozori talablari bilan oliy ta'lim natijalarini bog'lash, kasbiy faoliyat natijalarini xolis baholash va loyiha sifati uchun mas'uliyat chegaralarini aniq belgilashga xizmat qiladi.

3. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'ladigan, o'rganilgan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

DACUM – korxonaning tajribali xodimlaridan iborat ekspert guruhlarida tuzilgan guruh muhokamalarini o'tkazish usuli;

informal ta'lim – aniq maqsadga yo'naltirilgan, ammo institutsionallashtirilmagan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtirmagan), rasmiy yoki norasmiy ta'limdan ko'ra kamroq tashkillashtirilgan va tarkiblashtirilgan hamda oiladagi, ish joyidagi, yashash joyidagi va kundalik hayotdagi o'quv faoliyatini o'z ichiga olgan ta'lim shakli;

iqtisodiy faoliyat turi – savdo uchun mo'ljallangan mahsulot ishlab chiqarish (xizmat ko'rsatish) maqsadida u yoki bu turdagi resurslarni (uskunalar, mehnat, texnologiya va boshqalar) birlashtirishga asoslangan ishlab chiqarish jarayoni;

kasb – ko'nikma va bilimlarni talab qiladigan muayyan funksiyalar va vazifalarni bajarish bilan bog'liq bo'lgan faoliyat turi;

kasb xaritasi – kasb nomi, mehnat funksiyalari tavsifi, kasbga qo'yiladigan asosiy xususiyatlar va talablarni o'z ichiga olgan muayyan kasb to'g'risidagi tizimlashtirilgan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan kasbiy standartning tarkibiy elementi;

kasbiy standartlar reyestri – bu kasbiy standartlarning nomi, qamrab olingan kasblar, uni qabul qilishga oid qaror (buyruq) rekvizitlari hamda amal qilish muddatini o'z ichiga olgan tizimlashtirilgan ro'yxat;

ko'nikma – mehnat vazifasi doirasida alohida yoki yakka harakatlarni jismoniy va aqliy jihatdan bajarish;

mehnat funksiyasi – kasbiy faoliyat doirasida xodim tomonidan belgilangan natijaga erishish uchun amalga oshiriladigan mehnat vazifalari majmui;

mehnat vazifasi – mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklanadigan (topshiriladigan) ishning aniq turi;

mehnat harakatlari – xodimning mehnat predmeti bilan o'zaro ta'sirida muayyan mehnat natijasiga erishiladigan jarayon;

norasmiy ta'lim – ta'lim xizmatlari taqdim etilishini ta'minlovchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtiruvchi), aniq maqsadga yo'naltirilgan va rejalashtirilgan, shaxsni butun hayoti davomida o'qitishdagi rasmiy ta'limga qo'shimcha va (yoki) uning muqobil shakli.

4. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo'lgan normativ-huquqiy hujjatlar:

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 14-noyabrdagi "Qurilish sohasini davlat tomonidan tartibga solishni takomillashtirish qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida" PF-5577-son farmoni;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 27-noyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi qurilish tarmog'ini modernizatsiya qilish, jadal va innovatsion rivojlantirishning 2021-2025-yillarga mo'ljallangan strategiyasini tasdiqlash to'g'risida" PF-6119-son farmoni;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 28-avgustdagi "Ma'muriy islohotlar doirasida qurilish va uy-joy kommunal xo'jaligi sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida" PF-151-son farmoni.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentabrdagi "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-345-son qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil 24-avgustdagi "Iqtisodiy faoliyat turlarini tasniflashning xalqaro tizimiga o'tish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 275-son qarori (IFUT-2.1);

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 17-iyundagi "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini tartibga solishga qaratilgan ayrim normativ-huquqiy hujjatlarni tasdiqlash to'g'risida"gi 369-son qarori;

5. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi qisqartmalar qo'llaniladi:

IFUT – Iqtisodiy faoliyat turlari tasniflagichi;

TMR – Tarmoq malaka ramkasi;
SHHV – Shaxsiy himoya vositalari.

II. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi:	Arxitektor	
2.	Kasbiy faoliyatning asosiy maqsadi:	Arxitektura va shaharsozlik obyektlari uchun konseptual, eskiz, loyiha va ishchi hujjatlarni ishlab chiqish; arxitekturaviy, hajmiy-rejaviy, funksional, estetik, universal dizayn, energiya samaradorligi va ekologik yechimlarni asoslash; loyiha bo'limlarini BIM/CDE muhitida muvofiqlashtirish, loyiha hujjatlarini ekspertiza va kelishuvlarga tayyorlash, qurilish jarayonida mualliflik nazoratini amalga oshirish hamda loyiha guruhlarini faoliyatini boshqarish.	
3.	IFUT bo'yicha seksiya, bo'lim, guruh, sinf va kichik sinf:	N seksiyasi – Professional, ilmiy va texnik faoliyat; 71-Me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi faoliyat 71.1 – Me'morchilik, muhandislik izlanishlari sohasidagi faoliyat va bu sohalarda texnik maslahatlar berish 71.11 – Me'morchilik sohasidagi faoliyat 71.11.0 – Me'morchilik sohasidagi faoliyat	
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni:	Kasbiy standart arxitektura obyektlari uchun boshlang'ich ma'lumotlarni tahlil qilish, konsepsiya va eskizlarni ishlab chiqish, jamoat, sanoat va turar joy binolari, interyer hamda hududiy rejalashtirish yechimlarini yaratish, loyiha va ishchi hujjatlarni rasmiylashtirish, BIM muvofiqlashtirish, texnik-iqtisodiy ko'rsatkichlarni baholash, ekspertiza va mualliflik nazorati, shuningdek loyiha guruhini boshqarish bo'yicha mehnat funksiyalari, ko'nikmalar, bilimlar va mas'uliyat talablarini belgilaydi	
5.	Qamrab olingan kasblar ro'yxati va malaka darajasi:	Kasblar kodi va nomi:	TMR dagi malaka darajasi:
		21610001-Arxitektor	6
		21610003-Bino va inshootlar arxitektori	6
		21610004-Interyer arxitektori	6
		21610005-Loyiha arxitektori	6

III. Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
T/r	Kodi va nomi	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
1.	21610001 - Arxitektor	A1.6	Kapital qurilish obyektlarining arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy yechimlarini ishlab chiqish	A1.01.6	Loyihalash uchun boshlang'ich ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish
				A1.02.6	Arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy yechimlarni ishlab chiqish
				A1.03.6	Arxitektura bo'limining grafik va matnli materiallarini rasmiylashtirish
		A2.6	Kapital qurilish obyektining arxitektura loyihasini ishlab chiqish va muvofiqlashtirish	A2.01.6	Loyihalash topshirig'i va boshlang'ich hujjatlarni rasmiylashtirish
				A2.02.6	Konseptual (eskiz) arxitektura loyihasini ishlab chiqish
				A2.03.6	Boshlang'ich ma'lumotlarni tahlil qilish va loyiha talablarini aniqlashtirish
				A2.04.6	Loyiha hujjatlarining arxitektura bo'limini ishlab chiqish va muvofiqlashtirish
				A2.05.6	Qurilish jarayonida mualliflik nazoratini amalga oshirish
		A3.6	Arxitektura bo'limi va loyiha guruhining faoliyatini boshqarish	A3.01.6	Arxitektura bo'limi mutaxassislarining faoliyatini rejalashtirish va boshqarish
				A3.02.6	Ijodiy loyiha guruhi faoliyatiga rahbarlik qilish
2.	21610003 Bino va inshootlar arxitektori	B1.6	Bino va inshootlarni loyihalash uchun boshlang'ich ma'lumotlarni tahlil qilish va eskiz konsepsiyasini ishlab chiqish	B1.01.6	Boshlang'ich ma'lumotlar, hudud va loyiha talablarini tahlil qilish
				B1.02.6	Eskiz konsepsiyasi va loyiha variantlarini ishlab chiqish
		B2.6	Jamoat va sanoat binolarining arxitektura yechimlarini ishlab chiqish	B2.01.6	Jamoat va sanoat binolarining hajmiy-rejaviy yechimlarini ishlab chiqish
				B2.02.6	Jamoat va sanoat binolarini shaharsozlik muhitiga integratsiya qilish
		B3.6	Turar joy binolarining arxitektura yechimlarini ishlab chiqish	B3.01.6	Kam qavatli turar joy binolarini qurish va rekonstruksiya qilish loyihalarini ishlab chiqish
				B3.02.6	Kam qavatli turar joy binolarining konstruktiv va muhandislik yechimlarini muvofiqlashtirish

				B3.03.6	O'rta va ko'p qavatli turar joy binolarining arxitektura loyihalarini ishlab chiqish
				B3.04.6	O'rta va ko'p qavatli turar joylarning konstruktiv hamda shaharsozlik yechimlarini muvofiqlashtirish
		B4.6	Aholi yashash hududlarini rejalashtirish va obodonlashtirish yechimlarini ishlab chiqish	B4.01.6	Hududni tanlash va atrof-muhit sharoitlarini tahlil qilish
				B4.02.6	Aholi yashash hududining bosh reja yechimlarini ishlab chiqish
				B4.03.6	Obodonlashtirish va ko'kalamzorlashtirish loyihalarini ishlab chiqish
3.	21610004 Interyer arxitektori	D1.6	Interyer loyihasi konsepsiyasini ishlab chiqish	D1.01.6	Interyer loyihasi uchun boshlang'ich ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish
				D1.02.6	Interyerning hajmiy-rejaviy va funksional yechimlarini ishlab chiqish
				D1.03.6	Interyer konsepsiyasi, eskizi va vizual taqdimotini tayyorlash
		D2.6	Interyer loyihasining ishchi hujjatlarini ishlab chiqish va muvofiqlashtirish	D2.01.6	Interyer loyihasini ishlab chiqish jarayonini boshqarish
				D2.02.6	Interyer loyihasining ishchi chizmalari va spetsifikatsiyalarini ishlab chiqish
		D3.6	Interyerning badiiy, material va yoritish yechimlarini ishlab chiqish	D3.01.6	Interyerning dizayn, material va yoritish yechimlarini ishlab chiqish
				D3.02.6	Interyerning badiiy g'oyasi va loyiha yechimlari muvofiqligini ta'minlash
4.	21610005 Loyiha arxitektori	E1.6	Loyihalash uchun boshlang'ich ma'lumotlarni tayyorlash va konsepsiyani taqdim etish	E1.01.6	Eskiz loyihasi topshirig'ini shakllantirish uchun ma'lumotlarni yig'ish va qayta ishlash
				E1.02.6	Kapital qurilish obyektni loyihalash topshirig'i uchun boshlang'ich ma'lumotlarni jamlash
				E1.03.6	Eskiz loyihasining matnli, grafik va hajmiy taqdimot materiallarini tayyorlash
		E2.6	Loyiha hujjatlaridagi arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy yechimlarni ishlab chiqish va muvofiqlashtirish	E2.01.6	Arxitektura yechimlarining variantlarini ishlab chiqish
				E2.02.6	Arxitektura yechimlarini loyiha hujjatlarining boshqa bo'limlari bilan muvofiqlashtirish
				E2.03.6	Alohida loyiha yechimlarining texnik-iqtisodiy ko'rsatkichlarini hisoblash

				E2.04.6	Kelishuv va ekspertiza natijalari bo'yicha loyiha yechimlariga o'zgartirish kiritish
		E3.6	Arxitektura bo'limi loyiha va ishchi hujjatlarini rasmiylashtirish va topshirish	E3.01.6	Arxitektura bo'limining matnli materiallarini rasmiylashtirish
				E3.02.6	Arxitektura bo'limining grafik materiallarini rasmiylashtirish
				E3.03.6	Arxitektura bo'limi hujjatlarini yakuniy tekshirish, versiyalash va topshirish

IV. Kasblar xaritasi va mehnat funksiyalari tavsifi

Kasbning nomi	Arxitektor	
Mashg'ulot nomining kodi	21610	
TMR bo'yicha malaka darajasi	6	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash markazida tavsiya etilmaydi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Arxitektura loyihalarini ishlab chiqish bo'yicha kamida 1 yil amaliy tajriba tavsiya etiladi.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: Qonun hujjatlariga muvofiq mehnat qilish huquqiga ega bo'lishi Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi Ishga munosabat va xulq-atvor: kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish; rahbar tomonidan belgilangan maqsadga erishish uchun jamoada ishlay olish; o'zining kasbiy malakasini va shaxsiy kamolotini takomillashtirib borish; jamoada va ma'lum vazifani bajarishga yo'naltirilgan guruhda ishlash, hamkasblar, rahbarlar va mijozlar bilan samimiy, xushmuomala hamda samarali muloqot qilish; ta'lim olgan tilida fikrini og'zaki va yozma ravishda ravon bayon qilish; umuminsoniy fazilatlarga ega bo'lish, o'z millati va vatanini sevis, u bilan faxrlanish, milliy urf-odatlar, qadriyatlarni hurmat qilish; professional vazifalarni samarali bajarish uchun zarur bo'ladigan ma'lumotlarni qidirish; kasbiy faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash; kasbga doir hujjatlar bilan ishlash; kasbiy faoliyatda xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish ko'nikmalariga ega bo'lish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar	bakalavriat	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi	o'rta maxsus professional ta'lim va amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari	-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Bino va inshootlar arxitektori
	6	Interyer arxitektori
	6	Loyiha arxitektori
Mehnat funksiyalarining tavsifi		

Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
A1.6 - Kapital qurilish obyektlarining arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy yechimlarini ishlab chiqish	A1.01.6 - Loyihalash uchun boshlang'ich ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Loyihani tayyorlash uchun ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va rasmiylashtirish
		2. Loyihani boshlashdan oldingi izlanishlarni tahlil qilish
		3. Arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy yechimlar bo'yicha namunaviy loyihalarni o'rganish
		4. Loyihani buyurtmachiga taqdim etish uchun matnli, grafik va hajmiy materiallarni tayyorlash
		Ko'nikmalar:
		Qurilish joyi bo'yicha ma'lumotlarni shu jumladan iqlimiy, muhandislik-geologik ma'lumotlarni yig'a olish
		Qurilish joyi bo'yicha demografik, ijtimoiy, madaniy, tarixiy va arxitekturaviy sharoitlar bo'yicha ma'lumotlarni to'play olish
		Loyihalashdan oldin tarixiy va madaniy ma'lumotlarni tahlil qila olish
		O'xshash obyektlar va ilg'or loyiha yechimlari bo'yicha izlanish olib bora olish
		Bibliografik va ikonografik manbalardan ma'lumot to'play olish
		CAD/BIM dasturlari va avtomatlashtirilgan loyihalash vositalaridan foydalana olish
		Bilimlar:
		Arxitektura loyihalash obyektlariga qo'yiladigan ijtimoiy, funksional, ergonomik, texnologik, ekologik va iqtisodiy talablar
		Arxitekturaviy loyihalashda foydalaniladigan me'yoriy, uslubiy va ma'lumotnoma manbalari
		Loyihalash hududini kuzatish, so'rov va intervyu orqali o'rganish usullari
		Bibliografik va ikonografik ma'lumotlar manbalari
		Arxitektura va qurilish loyihalash usullari va vositalari
		Tarixiy va ijtimoiy tahlil o'tkazish usullari
		Mintaqaviy va mahalliy arxitekturaviy an'analar
		Mualliflik yechimlarini namoyish qilishning matnli, grafik, modellashtirilgan usullari
		Arxitekturaviy yechimlarni mutaxassislar tomonidan qabul qilishning o'ziga xos jihatlari
		BIM, GIS va CDE manbalaridagi ma'lumotlarning ishonchliligi, versiyasi va foydalanish cheklovlari
		Mehnat harakatlari:
		1. Alohida arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy yechimlar uchun loyiha topshirig'ini ishlab chiqish

	A1.02.6 - Arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy yechimlarni ishlab chiqish	2. Kapital qurilish obyektlari uchun arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy yechimlarni ishlab chiqish
		3. Hajmiy rejalash yechimlarini ishlab chiqishda uzellar va detallarni qo'llashni baholash
		4. Arxitekturaviy va hajmiy loyiha yechimlarini boshqa bo'lim mutaxassislari bilan kelishish
		5. Loyihalash yechimlarini qabul qilishda qurilish me'yorlari va qoidalariga, shaharsozlik kodeksi talablarini bajarilishiga rioya qilish (amaldagi shaharsozlik normalari va qoidalari)
		6. Buyurtmachining talab va istaklaridan kelib chiqib me'yoriy hujjatlarga muvofiq loyiha yechimlariga o'zgartishlar kiritish
		Ko'nikmalar:
		Eng maqbul hajmiy-rejaviy yechimlarini ishlab chiqa olish
		Loyihalash topshirig'i asosida hajmiy-rejaviy yechimlarni ergonomik, estetik va texnologik talablarga muvofiq ishlab chiqa olish
		Loyiha yechimlarida universal dizayn va to'siqsiz muhit talablarini hisobga ola olish
		Hajmiy-rejaviy yechimlarni loyihaning boshqa bo'limlari bilan muvofiqlashtira olish
		Qabul qilingan hajmiy-rejaviy yechimlarni tegishli hisob-kitoblar bilan asoslay olish
		BIM modelida arxitektura yechimlarini ishlab chiqish va boshqa bo'limlar bilan muvofiqlashtira olish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi shaharsozlik kodeksi, qurilish me'yorlari va qoidalari, sanitariya me'yorlari, texnik reglamentlar
		Nogironlar to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi qonunlari (nogironlar uchun to'siqsiz muhit yaratish qonunchiligi)
		Turli xil qurilish obyektlari uchun iqtisodiy, estetik, ergonomik talablar
		Arxitekturaviy kompozitsiya asoslari
		Arxitekturaviy muhitni ijtimoiy, madaniy-ijtimoiy, ruhiy jihatlar va asoslari
	A1.03.6 - Arxitektura bo'limining grafik va matnli materiallarini rasmiylashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha hujjatlari to'liqligini tekshirish
		2. Loyihaning tushuntirish yozuvlarini rasmiylashtirish
		3. Loyihaning chizmalarini rasmiylashtirish
		4. Buyurtmachi tashkilot talablari asosida loyihaga tegishli o'zgartishlarni kiritish
		5. Loyihaning chizma va tushuntirish yozuvi qismi to'liqligini tekshirish
		6. Loyihaning chizma va yozuv qismini rasmiylashtirish

		Ko'nikmalar:
		Loyiha yechimlarini qabul qilish muddatlarini belgilay olish
		Qabul qilingan yechimlarni tushuntirish yozuvida ifodalay olish
		Qabul qilingan yechimlarni chizmalarda ifodalay olish
		Ishchi hujjatlariga chizmalar va tushuntirish yozuvlarining mosligini aniqlay olish
		Bilimlar:
		Qurilish obyektlari loyihalarini ishlab chiqishda xalqaro me'yorlar talablari
		Arxitekturaviy loyihalash usullari va vositalari
		Arxitektura shakl va hajmlarni tasvirlash usullari
		Mualliflik yechimlarini aks ettirish usullari va vositalari
		Arxitekturaviy yechimlar hamda shakllar va hajmlarni mutaxassislar va kasbiy madaniyatli mutaxassislar tomonidan qabul qilinishining o'ziga xos jihatlari
		Arxitekturaviy loyihalashda axborot va kompyuter texnologiyalari (kompyuterda modellash, AutoCAD, Revit, BIM texnologiyalari)
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Boshlang'ich ma'lumotlar va arxitekturaviy yechimlarning ishonchliligi, me'yoriy muvofiqligi hamda hujjatlashtirilishi uchun javob berish
		2. Murakkab loyiha vazifalarini mustaqil tahlil qilish va vakolati doirasida asoslangan yechimlarni tanlash
		3. Loyiha ma'lumotlarining versiyasi, maxfiyligi va mualliflik huquqiga rioya etilishini ta'minlash
		4. Muhim chetlanish, xavf yoki boshlang'ich ma'lumot yetishmasligi aniqlanganda ishni to'xtatib, buyurtmachi va loyiha rahbariga xabar berish
A2.6 - Kapital qurilish obyektining arxitektura loyihasini ishlab chiqish va muvofiqlashtirish	A2.01.6 - Loyihalash topshirig'i va boshlang'ich hujjatlarni rasmiylashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Mualliflik konseptual hujjatini rasmiylashtirish uchun boshlang'ich ma'lumotlarni yig'ish va rasmiylashtirish
		2. Qurilish maydonida natura o'lchamlarini bajarish
		3. Taqdimot materiallarini tayyorlash
		Ko'nikmalar:
		Qurilish objekti joylashgan hudud to'g'risidagi, jumladan, iqlimi, muhandislik-geologik ma'lumotlarni to'play olish
		Demografik vaziyat, arxitekturaviy an'analari va tarixiy ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va tahlil qila olish
		Qurilish hududi to'g'risida tarixiy va madaniy tahlil o'tkaza olish
		Hududdagi o'xshash obyektlar to'g'risida ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va tahlil qila olish

		Konseptual loyiha bo'yicha yechimlarni rasmiylashtira olish
		Arxitektura shakl va hajmlarini CAD/BIM hamda vizualizatsiya vositalarida ifodalay olish
		Bilimlar:
		Qurilish obyektlari asosiy ijtimoiy-iqtisodiy, estetik va texnologik talablar
		Arxitekturaviy loyihalashda asosiy ma'lumot manbalari, me'yoriy-uslubiy ma'lumotnoma va referativ hujjatlar
		Obyekt joylashgan hudud sharoiti to'g'risidagi ma'lumotlar yig'ish uslublari va vositalari, fototasvirlar, bosh reja, joydagi o'lchovlar (GIS tizimlari)
		Ma'lumot yig'ish usullari so'rov intervyu va boshqa usullar
		Mahalliy va hududiy arxitekturaviy an'analar
		BIM, GIS va CDE manbalaridagi ma'lumotlarning ishonchliligi, versiyasi va foydalanish cheklovlari
A2.02.6 - Konseptual (eskiz) arxitektura loyihasini ishlab chiqish		Mehnat harakatlari:
		1. Konseptual arxitektura loyihani ishlab chiqishda buyurtmachi bilan kelishish
		2. O'xshash obyektlarni loyihalash, qurish va foydalanish tajribasi asosida tahlil o'tkazish
		3. Mualliflik konseptual loyihalarni ishlab chiqishni rejalashtirish va bajarilishini nazorat qilish
		4. Funksional, ergonomik, iqtisodiy va estetik talablarga asosan murakkab arxitekturaviy, hajmiy-rejaviy yechimlarini aniqlash va asoslash
		5. Konseptual loyihaning arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy yechimlarini ijobiy bajarish
		6. Loyihaning boshqa qismlari bilan arxitektura qismi yechimlarining mosligini kelishib olish
		Ko'nikmalar:
		Loyihalash topshirig'ining mazmunini tahlil qilish, topshiriq yechimlari usullari, uslublari va vositalarini tanlay olish
		Arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy yechimlarining maqbul yechimlarini tanlay olish
		Arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy ishlarini bajarishning hajmi va muddatlarini aniqlay olish
		Murakkab arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy masalalarga ijodiy yondasha olish
		Funksional, ergonomik, iqtisodiy va estetik talablarga asosan murakkab arxitekturaviy, hajmiy-rejaviy yechimlarini asoslash va amalga oshira olish

		Arxitekturaviy va hajmiy-rejaviyda modellashtirish uslubi va sun'iy va tabiiy muhit uyg'unligini ta'minlash uchun mumkin bo'lgan variantlarni aniqlay olish
		Kapital qurilish obyektining texnik-iqtisodiy ko'rsatkichlarini hisoblay olish
		Kapital qurilish obyektining hajmiy-rejaviyning badiiy arxitekturaviy, hajmiy-fazoviy, texnik-iqtisodiy va ekologik jihatdan asoslay olish
		BIM modelida arxitektura yechimlarini ishlab chiqish va boshqa bo'limlar bilan muvofiqlashtira olish
		Bilimlar:
		Qurilish obyektlari asosiy ijtimoiy-iqtisodiy, estetik va texnologik talablar
		Arxitekturaviy loyihalashda asosiy ma'lumot manbalari, me'yoriy-uslubiy ma'lumotnoma va referativ hujjatlar
		Obyekt joylashgan hudud sharoiti to'g'risidagi ma'lumotlar yig'ish uslublari va vositalari, fototasvirlar, bosh reja joydagi o'lchovlar
		Ma'lumot yig'ish usullari, so'rov, intervyu va boshqa usullar
		Konstruktiv hisoblar va konstruktiv yechimlarni asoslash prinsiplari
		Obyektning akustik, yorug'lik mikroiklim ko'rsatkichlari bo'yicha ekologik tavsifi
		Qo'llaniladigan qurilish materiallari konstruksiyalarining texnik, texnologik va foydalanish (ekspluatasion) tavsifi
		Arxitektura shakli va maydonini ko'rgazmali va modelli tasvirlash usullari (Navisworks, kompyuterda modellashtirish, AutoCAD, Revit, BIM texnologiyalari)
		Loyiha yechimlarini texnik-iqtisodiy hisoblash uslublari
		Qurilish obyektlarini loyihalashning huquqiy-me'yoriy va texnik-me'yoriy asoslari (amaldagi shaharsozlik normalari va qoidalari)
		Loyiha ishlarini bajarishda kalendar, tarmoqli rejalash uslublari loyihalash ishlari, hajmi va bajarish muddatlarni aniqlash usullari
		Avtomatlashtirilgan loyihalash usullari, kompyuter modellashtirish komplekslari, chizmalar va modellarni tayyorlashda kompyuter dasturlaridan foydalanish tartibi
		Mehnat harakatlari:
		1. Arxitektura loyihalash topshirig'ini buyurtmachi bilan kelishish

	A2.03.6 - Boshlang'ich ma'lumotlarni tahlil qilish va loyiha talablarini aniqlashtirish	2. Kapital qurilish obyektini arxitektura loyihalash qismini bajarish uchun boshlang'ich ma'lumotlar yetarliligini tekshirish 3. Topshiriqni bajarish uchun qo'shimcha materiallarni yig'ishni rejalashtirish va nazorat qilish 4. Qo'shimcha muhandislik izlanishlarini olib borish bo'yicha ishlarni rejalashtirish va nazorat qilish 5. Loyihalash uchun boshlang'ich ma'lumotlarni yig'ma tahlili Ko'nikmalar: Yig'ilgan ma'lumotlarni loyihalashni bajarish uchun yetarliligini hamda belgilangan talablarga mosligini aniqlay olish Loyihalash topshirig'i va boshlang'ich ma'lumotlarning sifati va to'liqligini aniqlay olish Zarur bo'lgan qo'shimcha ma'lumotlarni yig'ish vositalari va uslublarini tanlay olish Qo'shimcha muhandislik izlanishlari ishlari hajmi va tarkibini aniqlay olish Qo'shimcha muhandislik izlanishlarini o'tkazish uchun texnik topshiriqni rasmiylashtira olish O'xshash obyektlarni loyihalash tajribasini o'rgana olish O'tkazilgan qo'shimcha muhandislik izlanishlari asosida yig'ma tahlil o'tkaza olish Bilimlar: Arxitekturaviy loyihalash bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Qonunlari, huquqiy me'yoriy hujjatlar talablari Arxitekturaviy loyihalash hajmi va ishlar turi bo'yicha huquqiy-me'yoriy talablar Kapital qurilish obyektlariga texnik va texnologik talablar Boshlang'ich ma'lumotlar manbalari Arxitekturaviy loyihalashda tahlillar turlari va uslublari BIM, GIS va CDE manbalaridagi ma'lumotlarning ishonchliligi, versiyasi va foydalanish cheklovlari
	A2.04.6 - Loyiha hujjatlarining arxitektura bo'limini ishlab chiqish va muvofiqlashtirish	Mehnat harakatlari: 1. Arxitekturaviy, hajmiy-rejaviy loyihasini maqbul variantini tanlash 2. Texnik topshiriqning arxitekturaviy qismini bajarishni rejalashtirish va nazorat qilish 3. Arxitekturaviy, hajmiy-rejaviy loyihasini bajarishdagi yechimlarni asoslash 4. Murakkab mualliflik yechimlarini malakali mutaxassis rahbarligida bajarish 5. Arxitekturaviy, hajmiy-rejaviy loyihasini loyihaning boshqa qismlari bilan uyg'unligini kelishish

		6. Loyihani bajarishda O'zbekiston Respublikasi standartlari va texnik me'yoriy talablarga mosligini ta'minlash
		7. Bajarilgan loyihani rasmiylashtirish
		8. Loyiha hujjatlari to'liqligini tekshirish va to'liqligini ta'minlash
		Ko'nikmalar:
		Arxitektura loyihalash topshirig'ini tahlil qilish va amalga oshirish usullari va vositalarini tanlay olish
		Arxitekturaviy, hajmiy-rejaviy loyihasida maqbul uslublar va vositalarni tanlay olish
		Arxitekturaviy, hajmiy-rejaviy loyihasini bajarishdagi ishlar hajmi va muddatlarini aniqlay olish
		Arxitekturaviy, hajmiy-rejaviy loyihasi yechimlarini funksional, texnologik, ergonomik va estetik talablar hamda arxitektura loyihalash topshirig'i talablariga mos bo'lishini ta'minlay olish
		Arxitekturaviy, hajmiy-rejaviy loyihasini texnik-iqtisodiy ko'rsatkichlarini aniqlay olish
		BIM modelida arxitektura yechimlarini ishlab chiqish va boshqa bo'limlar bilan muvofiqlashtira olish
		Bilimlar:
		Arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy loyihalarni ishlab chiqishga oid O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi, me'yoriy-huquqiy va texnik jihatdan tartibga solish hujjatlari, shaharsozlik normalari va sanitariya me'yorlari
		Arxitekturaviy, hajmiy-rejaviy loyihasini bajarishda xalqaro texnik me'yorlar
		Arxitekturaviy, hajmiy-rejaviy loyihasini bajarishga qo'yiladigan ergonomik, iqtisodiy va estetik talablar
		Mualliflik g'oyasini taqdim qilishning ijodiy usullari
		Arxitekturaviy kompozitsiya va vizual his qilish asoslari
		Arxitektura muhitini yaratishda ijtimoiy madaniy, demografik, ruhiy hamda funksional asoslari
		Konstruktiv yechimlarni loyihalash va konstruksiyalar hisobi
		Binolarning akustik, yorug'lik mikroiklim ekologik ko'rsatkichlari
		Kapital qurilish obyektlarida qo'llaniladigan qurilish materiallari, konstruksiyalari
		Qurilish montaj ishlari texnologiyasi
		Arxitekturaviy shakllar va hajmlarni modellashtirish va namoyish qilish uslublari (kompyuterda modellashtirish, Navisworks, AutoCAD, Revit, BIM texnologiyalari)
		Loyiha yechimlarining texnik-iqtisodiy ko'rsatkichlarini hisoblash usullari

	A2.05.6 - Qurilish jarayonida mualliflik nazoratini amalga oshirish	Mehnat harakatlari:
		1. Qurilishda qo'llanilayotgan materiallarning loyihadagi materiallarga mosligini aniqlash
		2. Qurilish materiallari va texnologiyalarini loyiha yechimlariga mosligini aniqlash
		3. Nogironlar va jismoniy cheklangan shaxslar uchun qulay sharoit yaratishga qaratilgan loyiha yechimlariga rioya qilinishini tekshirish
		4. Aniqlangan kamchiliklar va qoida buzilish holatlarini bartaraf etish bo'yicha yozma ko'rsatmalar berish
		5. Mualliflik nazorati hujjatlarini yuritish
		6. Qurilishi tugallangan obyektidan kafolatli foydalanish muddatida paydo bo'lgan defektlarning sababini aniqlash
		7. Aniqlangan defektlarni bartaraf etish bo'yicha berilgan topshiriqlarni bajarilishini nazorat qilish
		Ko'nikmalar:
		Qurilish obyektida ishlarni loyihadagi hajm va belgilangan sifatda bajarilishini nazorat qila olish
		Mualliflik nazoratidan nogironlar uchun sharoitlar yaratish, rekreatsiya zonalarini yaratish bo'yicha aniqlangan kamchiliklar va qoida buzilishlarni bartaraf etishning maqbul usullari va uslublarini tanlay olish
		Qo'llanilayotgan qurilish materiallarning loyihadagi materiallarga mosligini aniqlay olish
		Loyihada ko'rsatilmagan materiallarni qo'llash mumkinligini aniqlash va asoslay olish
		Mualliflik nazoratida aniqlangan kamchiliklar va qoida buzilishlarni bartaraf etishning samarali usullarini tanlay olish
		Mualliflik nazorati bo'yicha hujjatlarni rasmiylashtirish va hisobot tayyorlay olish
		Bilimlar:
		Mualliflik nazoratiga oid O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi, me'yoriy-huquqiy va texnik jihatdan tartibga solish hujjatlari, shaharsozlik normalari va sanitariya me'yorlari
		Mualliflik nazorati bo'yicha xalqaro texnik me'yorlar
		Arxitekturaviy, hajmiy-rejaviy loyihasini bajarishga qo'yiladigan ergonomik, iqtisodiy va estetik talablar
		Mualliflik nazoratini amalga oshirishda tomonlarning huquq va majburiyatlari
		Qurilish montaj ishlari texnologiyasi asoslari
		Qurilish materiallari buyumlari va konstruksiyalari asoslari va ularga qo'yiladigan texnologik, estetik va foydalanishdagi tavsiflar va talablar

		Qurilish materiallari, buyumlari va konstruksiyalari bozori takliflari
		Mualliflik nazoratini amalga oshirishda qurilish ishlari sifatini nazorat qilish usullari va uslublari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1.Arxitektura loyihasini tegishli tashkilotlar, buyurtmachi va loyiha ishtirokchilari bilan belgilangan tartibda muvofiqlashtirishni mustaqil tashkil etish
		2.O'z vakolati doirasida arxitektura-rejalashtirish yechimlari bo'yicha mustaqil qarorlar qabul qilish
		3.Loyiha hujjatlarida aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etish va zarur tuzatishlarni kiritish uchun mas'ul bo'lish
		4.O'z vakolati va malaka darajasidan tashqaridagi masalalarni tegishli mutaxassislar bilan kelishadi va zarur hollarda rahbariyat yoki mas'ul mutaxassisga taqdim etish
A3.6 - Arxitektura bo'limi va loyiha guruhining faoliyatini boshqarish	A3.01.6 - Arxitektura bo'limi mutaxassislarining faoliyatini rejalashtirish va boshqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Belgilangan vazifalarni bajarishda mehnat resurslariga ehtiyoj, ularning bilim, ko'nikma va kompetensiyalariga qo'yiladigan talablarni aniqlash
		2. Arxitekturaviy loyihalash guruhidagi vazifalarni taqsimlash
		3. Belgilangan vazifalarni bajarilishini nazorat qilish
		4. Bo'ysunuvdagi xodimlar faoliyatini operativ boshqarish
		5. Xodimlar malakasini oshirish bo'yicha rahbarga taklif kiritish
		6. Sohadagi innovatsion yangiliklarni faoliyatga joriy etish bo'yicha taklif tayyorlash
		Ko'nikmalar:
		Mehnat resurslariga ehtiyojni aniqlash bo'yicha hisoblarni bajara olish
		Topshiriq hajmi va murakkabligidan kelib chiqib xodimlarga vazifalarni taqsimlay olish
		Berilgan topshiriqlar ijrosini baholash, ish hajmi va sifatini aniqlay olish
		Xodimlar faoliyatini tahlil qilish, yetishmaydigan bilim ko'nikma va kompetensiyalarni aniqlay olish
		Jamoada sog'lom va ijodiy ish muhitini shakllantira olish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasining Mehnat Kodeksi
		Xodimlarni boshqarish usullari, uslublari va vositalari
		Jamoani boshqarishning asosiy tamoyillari
		Mehnat samaradorligini aniqlash uslublari
		Xodimlar malakasini tasdiqlovchi hujjatlar

		Ish joyida kasbiy malakani rivojlantirish shakllari
		Xodimlar mehnatini ragʻbatlantirish usullari
		Intizomiy jazo va uning turlari
	A3.02.6 - Ijodiy loyiha guruhi faoliyatiga rahbarlik qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha maqsadlari, natijalari, muddatlari, rollari va axborot almashish tartibini belgilash
		2. Ijodiy guruh aʼzolari oʻrtasida vazifalarni taqsimlash va BIM/CDE ish jarayonini tashkil etish
		3. Konseptual va ishchi yechimlar, versiyalar, kolliziyalar hamda sifat nazoratini muvofiqlashtirish
		4. Buyurtmachi, muhandislar, ekspertiza va boshqa ishtirokchilar bilan kelishuvlarni boshqarish hamda yakuniy natijani qabul qilish
		Koʻnikmalar:
		Loyiha jamoasining vazifalari, muddatlari va resurslarini rejalashtira olish
		BIM/CDE muhitida hamkorlikni, versiyalarni va loyiha oʻzgarishlarini boshqara olish
		Ijodiy muhokamalarni olib bora olish va muhandislik boʻlimlari bilan muvofiqlashtira olish
		Loyiha natijalarini sifat mezonlari boʻyicha qabul qila olish
		Bilimlar:
		Loyiha va ijodiy guruhni boshqarish metodlari
		BIM ijro rejasi, CDE ish oqimi, versiyalash va kirish huquqlarini boshqarish prinsiplari
		Loyiha boʻlimlari oʻrtasidagi muvofiqlashtirish va kolliziyalarni boshqarish tartibi
		Kasbiy muloqot, muzokara, nizolarni boshqarish va qarorlarni hujjatlashtirish usullari
	Masʼuliyat va mustaqillik:	1. Arxitektura boʻlimi va loyiha guruhi ishlarini belgilangan natija, muddat, resurs va sifat mezonlari asosida boshqarish
		2. Qabul qilingan arxitektura yechimlari, ekspert xulosalari va mualliflik nazorati natijalarining asoslanganligi uchun javob berish
		3. Loyiha boʻlimlari oʻrtasidagi muvofiqlik, BIM/CDE maʼlumotlari yaxlitligi va oʻzgarishlarning kuzatuvchanligini taʼminlash
		4. Murakkab yoki kutilmagan vaziyatlarda mustaqil professional qaror qabul qilish, qonunchilik va xavfsizlik talablariga zid holatda ishni toʻxtatish
		5. Jamoa aʼzolarining kasbiy rivojlanishi, ish yuklamasi va natijalarini xolis baholash hamda loyiha sifatini uzluksiz yaxshilash
Texnik va/yoki texnologik talab		Loyihalash ishlari tasdiqlangan loyiha topshirigʻi, boshlangʻich-ruxsat beruvchi hujjatlar, SHNQ 1.03.03-

	23 va obyektga tatbiq etiladigan amaldagi shaharsozlik normalari asosida bajariladi. Arxitektura yechimlarida seysmik xavfsizlik, yong'in xavfsizligi, universal dizayn, sanitariya-gigiyena, energiya samaradorligi, iqlimga moslashuv va ekologik barqarorlik talablari hisobga olinadi. BIM/CAD/GIS vositalari, CDE, ochiq ma'lumot almashish formatlari va loyiha ma'lumotlarini versiyalash qo'llaniladi; avtomatlashtirilgan yoki sun'iy intellekt yordamida olingan natijalar mutaxassis tomonidan tekshiriladi. Loyiha hujjatlari ichki sifat nazorati, bo'limlararo muvofiqlashtirish, ekspertiza va tasdiqlash jarayonlariga tayyor holatda rasmiylashtiriladi; o'zgarishlar va mualliflik nazorati natijalari kuzatuvchan tarzda qayd etiladi.
--	---

Kasbning nomi	Bino va inshootlar arxitektori	
Mashg'ulot nomining kodi	21610	
TMR bo'yicha malaka darajasi	6	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash markazida tavsiya etilmaydi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Bino va inshootlarni arxitekturaviy loyihalash bo'yicha kamida 1 yil amaliy tajriba tavsiya etiladi.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: Qonun hujjatlariga muvofiq mehnat qilish huquqiga ega bo'lishi Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi Ishga munosabat va xulq-atvor: kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish; rahbar tomonidan belgilangan maqsadga erishish uchun jamoada ishlay olish; o'zining kasbiy malakasini va shaxsiy kamolotini takomillashtirib borish; jamoada va ma'lum vazifani bajarishga yo'naltirilgan guruhda ishlash, hamkasblar, rahbarlar va mijozlar bilan samimiy, xushmuomala hamda samarali muloqot qilish; ta'lim olgan tilida fikrini og'zaki va yozma ravishda ravon bayon qilish; umuminsoniy fazilatlarga ega bo'lish, o'z millati va vatanini sevis, u bilan faxrlanish, milliy urf-odatlar, qadriyatlarni hurmat qilish; professional vazifalarni samarali bajarish uchun zarur bo'ladigan ma'lumotlarni qidirish; kasbiy faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash; kasbga doir hujjatlar bilan ishlash; kasbiy faoliyatda xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish ko'nikmalariga ega bo'lish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar	bakalavriat	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi	o'rta maxsus professional ta'lim va amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari	-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Arxitektor
	6	Interyer arxitektori
	6	Loyiha arxitektori
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	

B1.6 - Bino va inshootlarni loyihalash uchun boshlang'ich ma'lumotlarni tahlil qilish va eskiz konsepsiyasini ishlab chiqish	B1.01.6 - Boshlang'ich ma'lumotlar, hudud va loyiha talablarini tahlil qilish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha topshirig'i, huquqiy va shaharsozlik hujjatlarini yig'ish hamda tizimlashtirish
		2. Yer uchastkasining topografik, muhandislik-geologik, iqlimiy va infratuzilmaviy ma'lumotlarini tahlil qilish
		3. Funksional dastur, foydalanuvchi ehtiyojlari, cheklovlar va loyiha mezonlarini shakllantirish
		Ko'nikmalar:
		Boshlang'ich ma'lumotlarning to'liqligi va ishonchligini baholay olish
		Hudud, foydalanuvchi ehtiyojlari va me'yoriy cheklovlarni loyiha mezonlariga aylantira olish
		Bilimlar:
		Loyihalash topshirig'i va boshlang'ich-ruxsat beruvchi hujjatlarning tarkibi
		Hududni shaharsozlik, topografik, muhandislik-geologik va iqlimiy tahlil qilish usullari
		Foydalanuvchi ehtiyojlari, funksional dastur va loyiha cheklovlarini shakllantirish prinsiplari
	B1.02.6 - Eskiz konsepsiyasi va loyiha variantlarini ishlab chiqish	Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha topshirig'ini o'rganish va tahlil qilish
		2. Berilgan topshiriq mavzusi bo'yicha loyihani aniq shakllantirish
		3. Obyektlar eskiz loyihasini bajarish, dastlabki eskizlar (qo'lda yoki kompyuterda) tayyorlash
		4. Hudud (uchastka)ni o'rganish, shaharsozlik shartlarini hisobga olish
		5. Binoning hajmiy-rejaviy yechimlarini ishlab chiqish
		6. Funksional zonalashtirishni amalga oshirish
		7. Loyiha variantlarini taqqoslash va eng maqbul yechimni tanlash
		8. Chizmalar, fasad va qirqimlarni tayyorlash
		9. Loyihani buyurtmachi yoki jamoa oldida taqdim etish
		Ko'nikmalar:
		Chizmalarni to'g'ri va aniq bajara olish
		Obyektlar konstruktiv yechimlarini tanlay olish
		Obyekt turlari va uning kompleks hududiy holatini tashkil eta olish
		Maket va vizualizatsiya tayyorlay olish
		Arxitekturaviy va ijodiy fikrlay olish
		Qo'lda va grafik dasturlarda (AutoCAD, Revit va boshqalar) ishlay olish
		Ish jarayonini rejalashtira olish va vaqtni boshqara olish

		Bilimlar:
		Bosh reja asosida obyektning hududga joylashtirish prinsiplari
		Qurilish me'yorlari va qoidalarini qo'llash tartibi
		Arxitektura va shaharsozlik asoslari
		Konstruktiv va muhandislik tizimlarining asosiy turlari hamda o'zaro bog'liqligi
		Dizayn va kompozitsiya qonun-qoidalarini
		Zamonaviy arxitektura uslublari va tendensiyalari
		Qurilish me'yorlari va qoidalarini
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Boshlang'ich ma'lumotlarning to'liqligi, aniqligi va loyihalash uchun yaroqliligini tahlil qilish
		2. Hududning shaharsozlik, funksional va mavjud qurilish sharoitlarini hisobga olish
		3. Bino va inshootning funksional, hajmiy-rejaviy va badiiy yechimlarini mustaqil tanlash va asoslash
		4. Eskiz konsepsiyasini belgilangan talablar va boshlang'ich ma'lumotlar asosida ishlab chiqish
B2.6 - Jamoat va sanoat binolarining arxitektura yechimlarini ishlab chiqish	B2.01.6 - Jamoat va sanoat binolarining hajmiy-rejaviy yechimlarini ishlab chiqish	Mehnat harakatlari:
		1. Jamoat va sanoat binolari loyihasini bajarish
		2. Jamoat va sanoat binolarini tasnifini belgilash
		3. Berilgan topshiriq mavzusi bo'yicha loyihalarni barcha qismlarini shakllantirish
		4. Loyiha topshirig'iga muvofiq bino turini aniqlash
		5. Jamoat va sanoat binolari tasnifini (funksional, konstruktiv, yong'inga chidamlilik va h.k.) tahlil qilish
		6. Konstruktiv yechimlarni tanlash (karkas, devor, qoplama)
		7. Muhandislik kommunikatsiyalari joylashuvini belgilash
		8. Chizmalar, sxemalar va texnik hujjatlarni tayyorlash
		9. Sanitariya, gigiyena va xavfsizlik talablariga rioya qilish
		10. Odamlar oqimi va ishlab chiqarish jarayonlarini hisobga olish
		Ko'nikmalar:
		Jamoat va sanoat binolarini hajmiy fazoviy rejaviy yechimlari, konstruktiv yechimlari yechimlarini tahlil qila olish
		Jamoat va sanoat binolarini loyihalay olish
		Turli xil binolarni tahlil qilish va solishtira olish
		Chizma va loyiha hujjatlari bilan ishlay olish
		Muhandis va boshqa mutaxassislar bilan hamkorlik qilishni tashkil eta olish
		Arxitekturaviy va funksional yechimlarni ishlab chiqa olish

		Muammolarni tahlil qilish va yechim topa olish
		AutoCAD, Revit va boshqa CAD/BIM dasturlarida loyihalay olish
		BIM modelida arxitektura yechimlarini ishlab chiqish va boshqa bo'limlar bilan muvofiqlashtira olish
		Bilimlar:
		Jamoat binolarini texnik-iqtisodiy ko'rsatkichlarni aniqlash va bajarish tartibi qoidalari
		Jamoat va sanoat binolarini konstruktiv yechimlari
		Qurilish me'yorlari va qoidalari (amaldagi shaharsozlik normalari va qoidalari)
		Konstruksiya turlari va materiallar
		Jamoat binolari (maktab, shifoxona, savdo markazi va h.k.) turlari va xususiyatlari
		Zamonaviy arxitektura va texnologik yechimlar
		Mehnat xavfsizligi va sanoat gigiyenasi
		Yong'in xavfsizligi va evakuatsiya talablari
	B2.02.6 - Jamoat va sanoat binolarini shaharsozlik muhitiga integratsiya qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Jamoat va sanoat binolarini shaharsozlikda arxitekturaviy yechimlari
		2. Jamoat va sanoat binolarining shaharsozlik normalari va qoidalari vazifalarini belgilash
		3. Jamoat va sanoat binolarini shaharsozlik normalari asosida loyihalarini bajarish
		4. Shaharning bosh rejasi va hududiy rivojlanish hujjatlarini tahlil qilish
		5. Bino joylashuvini transport, infratuzilma va aholi ehtiyojlariga mos ravishda tanlash
		6. Atrof-muhitga ta'sirini baholash (ekologiya, shovqin, sanitar himoya zonalari)
		7. Funksional zonalashtirish va yer uchastkasidan samarali foydalanish
		8. Odamlar va transport oqimini hisobga olish
		9. Arxitekturaviy muhit bilan uyg'unlikni ta'minlash
		Ko'nikmalar:
		Shaharsozlik normalari va qoidalarini jamoat va sanoat binolarida samarali foydalana olish
		Jamoat va sanoat binolarini tanlay olish
		Arxitektura, transport va ekologiya omillarini kompleks tahlil qila olish
		Geoaxborot va loyihalash dasturlaridan foydalana olish
		Me'yoriy hujjatlar bilan ishlay olish
		Ma'lumotlarni tahlil qila va asoslangan qaror qabul qila olish
		Shaharsozlik tahlilini amalga oshira olish

		Jamoa va buyurtmachi bilan samarali kasbiy muloqot qila olish
		Bilimlar:
		Jamoat va sanoat binolari hududining situatsion reja va bosh reja yechimlari
		Shaharsozlik va landshaft-koʻkalamzorlashtirish yechimlarini qoʻllash usullari
		Sanoat binolarining iqtisodiy ahamiyati va joylashuv qoidalari
		Shaharsozlik asoslari va bosh reja tushunchalari
		Jamoat binolarining shahar hayotidagi roli (ijtimoiy xizmatlar, madaniyat, taʼlim)
		Qurilish meʼyorlari va shaharsozlik qoidalari
		Ekologik talablar va sanitar meʼyorlar
		Iqlimga moslashuv, yashil infratuzilma, universal dizayn va barqaror shaharsozlik tamoyillari
		Masʼuliyat va mustaqillik:
2. Arxitektura yechimlarini shaharsozlik, qurilish, sanitariya, yongʻin xavfsizligi va boshqa belgilangan talablar asosida ishlab chiqishga toʻliq rioya etish		
3. Jamoat va sanoat binolarining funksional qulayligi, xavfsizligi va foydalanish samaradorligini taʼminlashda tashabbuskorlik koʻrsatish		
4. Ishlab chiqilgan arxitektura yechimlari, qabul qilingan loyiha qarorlari va ish natijalari uchun javobgarlik		
B3.6 - Turar joy binolarining arxitektura yechimlarini ishlab chiqish	B3.01.6 - Kam qavatli turar joy binolarini qurish va rekonstruksiya qilish loyihalarini ishlab chiqish	Mehnat harakatlari:
		1. Kam qavatli turar joy eskiz loyahasini bajarish
		2. Kam qavatli turar joy binolarini eskiz loyiha yechimlarini toʻplash
		3. Berilgan topshiriq mavzusi boʻyicha barcha eskiz loyiha ishlarini aniq shakllantirish
		4. Mavjud binolar holatini tekshirish (rekonstruksiya)
		5. Arxitekturaviy-rejaviy yechimlarni ishlab chiqish
		6. Loyiha topshirigʻini oʻrganish va uchastkani tahlil qilish
		7. Xonalarni funksional joylashtirish va zonalashtirish
		8. Konstruktiv yechimlarni tanlash (poydevor, devor, tom)
		9. Muhandislik kommunikatsiyalarini (suv, gaz, elektr) rejalashtirish
		10. Eskiz va ishchi chizmalarni tayyorlash
		11. Qurilish meʼyorlari va xavfsizlik talablariga talablariga muvofiq bajarish

		Ko'nikmalar:
		Kam qavatli turar joylarni qurish va rekonstruksiya qilish bo'yicha loyiha topshiriqlarini bajara olish
		Kam qavatli turar joy eskiz loyihasini bajara olish
		Chizmalarni aniq va tushunarli tayyorlay olish
		AutoCAD, Revit va boshqa dasturlarda ishlay olish
		Rekonstruksiya ishlarini rejalashtira olish
		Material va texnologiyalarni to'g'ri tanlay olish
		Muammolarni tahlil qilish va samarali yechim topa olish
		Me'yoriy hujjatlar bilan ishlay olish
		Bilimlar:
		Kam qavatli turar joylarga qo'yiladigan me'yoriy talablar
		Turar joylarning hajmiy rejaviy fazoviy yechimlarini tushunchalari
		Kam qavatli turar joy binolari turlari va xususiyatlari
		Qurilish konstruksiyalari va materiallari
		Qurilish me'yorlari va qoidalari (amaldagi shaharsozlik normalari va qoidalari)
		Muhandislik tizimlari asoslari
		Arxitektura va dizayn tamoyillari
		Energiya samaradorligi va issiqlik izolyatsiyasi
		Rekonstruksiya va ta'mirlash texnologiyalari
	B3.02.6 - Kam qavatli turar joy binolarining konstruktiv va muhandislik yechimlarini muvofiqlashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Berilgan topshiriq mavzusi bo'yicha turar joy loyihasini barcha qismlarini aniq shakllantirish
		2. Kam qavatli turar joy binolari konstruktiv yechimlarini o'zlashtirish va bajarish
		3. Poydevor turini (lenta, plita, ustunli) aniqlash
		4. Qavatlar orasi yopmalarini (plita, yog'och, metall) belgilash
		5. Devor va ichki to'siq materiallarini tanlash va joylashtirish
		6. Tom konstruksiyasini (yassi, bir yoki ikki nishabli va boshqa turdagi) ishlab chiqish
		7. Yuklamalarni hisobga olgan holda konstruksiyalarni joylashtirish
		8. Issiqlik va tovush izolyatsiyasini ta'minlash
		9. Konstruktiv chizmalar va detallarni tayyorlash
		10. Qurilish me'yorlari va xavfsizlik talablariga talablariga muvofiq bajarish
		Ko'nikmalar:
		Turar joy binolari konstruktiv yechimlarini tanlay olish
		Zamonaviy konstruktiv talablarni loyiha yechimlarida qo'llay olish

		Konstruktiv yechimlarni to'g'ri tanlash va qo'llay olish
		AutoCAD, Revit kabi dasturlarda ishlay olish
		Chizmalarni o'qish va tayyorlay olish
		Qurilish materiallarini to'g'ri tanlay olish
		Yuklama va barqarorlikni baholay olish
		Muammolarni tahlil qilish va amaliy yechim topa olish
		Bilimlar:
		Turar joy binolari uchun qurilish me'yorlari va qoidalarini qo'llash tartibi
		Rekonstruksiya eskiz loyihasida qirqimlarni shakllantirish prinsiplari
		Kam qavatli binolar konstruksiyalari turlari
		Poydevor, devor, yopma va tom tizimlari
		Qurilish materiallari (g'isht, beton, yog'och, metall) xususiyatlari
		Qurilish me'yorlari va qoidalari (amaldagi shaharsozlik normalari va qoidalari)
		Zamonaviy qurilish texnologiyalari
	B3.03.6 - O'rta va ko'p qavatli turar joy binolarining arxitektura loyihalarini ishlab chiqish	Mehnat harakatlari:
		1. Turar joy binolarini eskiz loyihasini tayyorlash
		2. O'rta va ko'p qavatli turar joy binolarini eskiz loyihalarini to'plash
		3. Loyiha topshirig'i va shaharsozlik talablarini tahlil qilish
		4. Turar joy binolari tiplarini (seksiyali, galereyali, koridorli va h.k.) tanlash
		5. Hajmiy-rejaviy yechimlarni ishlab chiqish
		6. Qavatlar o'rtasidagi aloqani (zina, lift) tashkil qilish
		7. Yoritish va shamollatish talablarini hisobga olish
		8. Konstruktiv sxemani tanlash (karkas, panel, monolit va boshqa tizimlar)
		9. Muhandislik kommunikatsiyalarini rejalashtirish
		10. Loyihani me'yoriy hujjatlar asosida tekshirish va taqdim etish
Ko'nikmalar:		
Chizmalarni aniq va standartlarga muvofiq bajara olish		
O'rta va ko'p qavatli turar joylarning hajmiy-rejaviy va fazoviy yechimlarini ishlab chiqa olish		
O'rta va ko'p qavatli turar joylarni rekonstruksiya qilish bosqichlari va konstruktiv yechimlarini belgilay olish		
Ko'p qavatli binolarning arxitektura loyihasini ishlab chiqa olish		

		Arxitekturaviy va funksional yechimlarni ishlab chiqa olish
		AutoCAD, Revit va boshqa dasturlarda ishlay olish
		Muhandislar bilan hamkorlik qilishni tashkil eta olish
		BIM modelida arxitektura yechimlarini ishlab chiqish va boshqa bo'limlar bilan muvofiqlashtira olish
		Bilimlar:
		O'rta va ko'p qavatli turar joy binolarini texnik-iqtisodiy ko'rsatkichlarini aniqlash va bajarish tartibi
		O'rta va ko'p qavatli turar joy binolari tipologiyasi
		Qurilish me'yorlari va qoidalari (amaldagi shaharsozlik normalari va qoidalari)
		Yong'in xavfsizligi va evakuatsiya talablari
		O'rta va ko'p qavatli turar joy binolarini qurishda texnika va mehnat xavfsizligi asoslari
		Zamonaviy qurilish texnologiyalari va materiallar
		Qurilish konstruksiyalari va tizimlari
	B3.04.6 - O'rta va ko'p qavatli turar joylarning konstruktiv hamda shaharsozlik yechimlarini muvofiqlashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Turar joy binolarini eskiz loyihasini tayyorlash
		2. O'rta va ko'p qavatli turar joy binolarini eskiz loyihalarini to'plash
		3. Loyiha topshirig'i va shaharsozlik hujjatlarini tahlil qilish
		4. Binoning konstruktiv sxemasini tanlash (karkas, monolit, panel va h.k.)
		5. Yuklamalar va barqarorlikni hisobga olgan holda konstruksiyalarni joylashtirish
		6. Aholi zichligi, transport va infratuzilmani hisobga olish
		7. Turar joy binolarini shahar muhitiga mos ravishda joylashtirish
		8. Muhandislik kommunikatsiyalarini integratsiya qilish
		9. Shamollatish va ekologik talablarni ta'minlash
		10. Yong'in xavfsizligi va evakuatsiya yo'llarini rejalashtirish
		Ko'nikmalar:
		O'rta va ko'p qavatli turar joylarning hajmiy-rejaviy va fazoviy yechimlarini ishlab chiqa olish
		O'rta va ko'p qavatli turar joylarni rekonstruksiya qilish bosqichlari va konstruktiv yechimlarini belgilay olish
		Konstruktiv yechimlarni tahlil qilish va tanlay olish
		Chizmalar va loyiha hujjatlari bilan ishlay olish
		AutoCAD, Revit va boshqa dasturlarda ishlay olish

		Me'yoriy hujjatlardan foydalana olish
		Ma'lumotlarni tahlil qila va asoslangan qaror qabul qila olish
		Bilimlar:
		Qurilish me'yorlari va qoidalari (amaldagi shaharsozlik normalari va qoidalari)
		O'rta va ko'p qavatli turar joy binolarini texnik-iqtisodiy ko'rsatkichlarini aniqlash va bajarish tartibi
		Ko'p qavatli binolar konstruksiyalari (karkas, monolit, panel tizimlar)
		Yuklama, mustahkamlik va barqarorlik asoslari
		Shaharsozlik tamoyillari va turar joy binolarining roli
		Aholi joylashuvi va zichlik ko'rsatkichlari
		Yong'in xavfsizligi, ekologiya va energiya samaradorligi talablari
		O'rta va ko'p qavatli turar joy binolarini qurishda texnika va mehnat xavfsizligi asoslari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Turar joy binolarining funksional, hajmiy-rejaviy va badiiy arxitektura yechimlarini ishlab chiqish uchun shaxsiy javobgarlik
		2. Turar joy binolarida qulay, xavfsiz va funksional yashash muhitini yaratishda tashabbuskorlik ko'rsatish
		3. Ishlab chiqilgan arxitektura yechimlari, qabul qilingan loyiha qarorlari va ish natijalari uchun javobgarlik
B4.6 - Aholi yashash hududlarini rejalashtirish va obodonlashtirish yechimlarini ishlab chiqish	B4.01.6 - Hududni tanlash va atrof-muhit sharoitlarini tahlil qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Geologik, gidrologik va iqlimiy ma'lumotlarni o'rganish
		2. Sanitar-himoya zonalarini aniqlash va hisobga olish
		3. Ekologik holatni baholash (havo, suv, tuproq holati)
		4. Transport va infratuzilma imkoniyatlarini tahlil qilish
		5. Shovqin, chiqindi va zararli ta'sirlarni baholash
		6. Aholi sog'lig'i va xavfsizligiga ta'sirini o'rganish
		7. Hududni qurilishga yaroqlilik darajasini aniqlash
		8. Shahar va qishloq tipidagi aholi punktlari tasnifi
		9. Hududni tanlash uchun tabiiy va shaharsozlik sharoitlarini tahlil qilish
		Ko'nikmalar:
		Hududni kompleks tahlil qila olish
		Karta va topografik materiallar bilan ishlay olish
		Geoaxborot tizimlaridan (GIS) foydalana olish

		Ma'lumotlarni tahlil qila va asoslangan xulosa chiqara olish
		Rejalashtirishda atrof muhitni e'tiborga olish aholi turi va sonini hisoblay olish
		Loyiha hujjatlarini bajara olish
		Bilimlar:
		Aholi yashash hududida shahar, qishloq, va atrof muhit tejamkorlik masalalarini qo'llash usullari
		Sanitar-gigiyena va ekologik me'yorlar
		Iqlim, geologiya va gidrologiya asoslari
		Ekologik xavfsizlik va inson salomatligiga ta'sir omillari
		Qurilish uchun hudud tanlash mezonlari
		Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi asoslari
		Iqlimga moslashuv, yashil infratuzilma, universal dizayn va barqaror shaharsozlik tamoyillari
	B4.02.6 - Aholi yashash hududining bosh reja yechimlarini ishlab chiqish	Mehnat harakatlari:
		1. Hududning tabiiy, ijtimoiy va iqtisodiy sharoitlarini tahlil qilish
		2. Bosh reja uchun shaharsozlik ma'lumotlarini yig'ish va tizimlashtirish
		3. Aholi yashash hududlarini funksional zonalarga ajratish (turar joy, jamoat, sanoat, rekreatsiya)
		4. Yerdan samarali foydalanish sxemasini ishlab chiqish
		5. Transport va muhandislik infratuzilmasini rejalashtirish
		6. Bosh reja variantlarini tayyorlash va taqqoslash
		7. Aholi yashash punktlarida loyihalash uslublari bosh rejani joylashtirish tasniflash ishlarini tayyorlash
		8. Loyihani me'yoriy hujjatlar asosida muvofiqlashtirish
		9. Ekologik va sanitar talablarni hisobga olish
		Ko'nikmalar:
		Shaharsozlik bosh rejalarini tahlil qilish va ishlab chiqa olish
		Karta, sxema va grafik materiallar bilan ishlay olish
		AutoCAD, GIS va boshqa loyihalash dasturlaridan foydalana olish
		Hududni funksional zonalarga ajrata olish
		Me'yoriy hujjatlar bilan ishlay olish
		Tizimli va strategik fikrlay olish
		Shahar va qishloq aholi punktlarini rejalashtirish talablarini qo'llay olish
		Bilimlar:
		Bosh reja tushunchasi va uning turlari
		Funksional zonalashtirish prinsiplari

		Shaharsozlik va aholi yashash hududlari tuzilishi
		Qurilish me'yorlari va shaharsozlik qoidalar
		Texnik iqtisodiy yechimlar bo'yicha qoidalar
		Iqlimga moslashuv, yashil infratuzilma, universal dizayn va barqaror shaharsozlik tamoyillari
	B4.03.6 - Obodonlashtirish va ko'kalamzorlashtirish loyihalarini ishlab chiqish	Mehnat harakatlari:
		1. Turar joy binolarini loyahasini bajarish
		2. Hududni o'rganish va landshaft holatini tahlil qilish
		3. Chizma va loyiha hujjatlarini tayyorlash
		4. Ko'kalamzorlashtirish uchun maydonlarni aniqlash va zonalashtirish
		5. Obodonlashtirish va ko'kalamzorlashtirish loyihalarini ishlab chiqish
		6. Daraxt, butalar va o'simliklar joylashuvini rejalashtirish
		7. Piyodalar yo'laklari, dam olish zonalar va maydonlarni loyihalash
		8. Kichik arxitektura shakllari (o'rindi, fonar, fontan va h.k.)ni joylashtirish
		9. Loyihani taqdim etish va muvofiqlashtirish
		10. Obodonlashtirish va ko'kalamzorlashtirish ishlari loyahasini tahlil qilish
		Ko'nikmalar:
		Turar joy binolarining arxitektura loyahasini ishlab chiqish
		Landshaft loyihalash va kompozitsiya tuza olish
		AutoCAD, SketchUp va boshqa dasturlarda ishlay olish
		Estetik va funksional yechimlarni uyg'unlashtira olish
		Me'yoriy hujjatlar bilan ishlay olish
		Tahlil qilish va ijodiy yondasha olish
		Turar joy binolari to'g'risida umumiy ma'lumotlarni tahlil qila olish
		Bilimlar:
		Landshaft loyihalash va tashqi muhitni tadqiq etish usullari
		Obodonlashtirish ishlariga qo'yiladigan talablar
		Kichik arxitektura shakllari va ularning funksiyasi
		Landshaft arxitekturasi asoslari
		O'simliklar biologiyasi va agrotexnikasi
		Obodonlashtirish va ko'kalamzorlashtirish tamoyillari
		Iqlimga moslashuv, yashil infratuzilma, universal dizayn va barqaror shaharsozlik tamoyillari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Bino va inshootlar bo'yicha qabul qilingan hajmiy-rejaviy, shaharsozlik va arxitekturaviy

		yechimlarning me'yoriy muvofiqligi uchun javob berish.
		2. Konstruktiv va muhandislik bo'limlari bilan muvofiqlashtirish natijalarini mustaqil boshqarish.
		3. Universal dizayn, yong'in, seysmik, sanitariya, energiya samaradorligi va ekologik talablarning loyiha yechimlarida bajarilishini ta'minlash.
		4. Boshlang'ich ma'lumot yetishmasligi yoki xavfli nomuvofiqlik aniqlanganda asoslangan ravishda ishni to'xtatish va loyiha rahbariga xabar berish.
		5. Chizmalar, BIM modeli, hisoblar va loyiha ko'rsatkichlarining to'liqligi hamda ishonchliligi uchun shaxsiy mas'uliyatni qabul qilish.
Texnik va/yoki texnologik talab		Bino va inshootlar loyihalari tasdiqlangan topshiriq, topografik va muhandislik izlanishlari, shaharsozlik hujjatlari hamda amaldagi texnik me'yorlar asosida ishlab chiqiladi. Hajmiy-rejaviy yechimlar funksional dastur, odamlar va transport oqimi, evakuatsiya, universal dizayn, insolyatsiya, mikroiqlim, akustika, energiya samaradorligi va seysmik xavfsizlik talablariga muvofiq bo'lishi kerak. Arxitektura, konstruktiv va muhandislik yechimlari BIM modelida muvofiqlashtiriladi; kolliziyalar, maydon ko'rsatkichlari, materiallar va loyiha variantlari raqamli vositalar bilan tekshiriladi. Bosh reja, obodonlashtirish va ko'kalamzorlashtirish yechimlarida iqlim xatarlari, yashil infratuzilma, suvni boshqarish, biologik xilma-xillik va ekspluatatsiya xarajatlari hisobga olinadi.

Kasbning nomi	Interyer arxitektori	
Mashg'ulot nomining kodi	21610	
TMR bo'yicha malaka darajasi	6	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash markazida tavsiya etilmaydi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Interyer arxitekturasini yoki interyer loyihalash bo'yicha kamida 1 yil amaliy tajriba tavsiya etiladi.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: Qonun hujjatlariga muvofiq mehnat qilish huquqiga ega bo'lishi Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi Ishga munosabat va xulq-atvor: kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish; rahbar tomonidan belgilangan maqsadga erishish uchun jamoada ishlay olish; o'zining kasbiy malakasini va shaxsiy kamolotini takomillashtirib borish; jamoada va ma'lum vazifani bajarishga yo'naltirilgan guruhda ishlash, hamkasblar, rahbarlar va mijozlar bilan samimiy, xushmuomala hamda samarali muloqot qilish; ta'lim olgan tilida fikrini og'zaki va yozma ravishda ravon bayon qilish; umuminsoniy fazilatlarga ega bo'lish, o'z millati va vatanini sevis, u bilan faxrlanish, milliy urf-odatlar, qadriyatlarni hurmat qilish; professional vazifalarni samarali bajarish uchun zarur bo'ladigan ma'lumotlarni qidirish; kasbiy faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash; kasbga doir hujjatlar bilan ishlash; kasbiy faoliyatda xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish ko'nikmalariga ega bo'lish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar	bakalavriat	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi	o'rta maxsus professional ta'lim va amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari	-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Arxitektor
	6	Bino va inshootlar arxitektori
	6	Loyiha arxitektori
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	

D1.6 - Interyer loyihasi konsepsiyasini ishlab chiqish	D1.01.6 - Interyer loyihasi uchun boshlang'ich ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Interyer loyihasini ishlab chiqish maqsadida obyektga oid ma'lumotlarni yig'ish
		2. Interyer loyihasini ishlab chiqish uchun ma'lumotlarni qayta ishlash
		3. Interyer loyihasi uchun o'lchash ishlarini bajarish
		4. Interyer loyihasini ishlab chiqish uchun zarur bo'lgan o'lchov rejalari va sxemalarini chizish
		Ko'nikmalar:
		O'lchov ishlarini amalga oshirish uchun o'lchov uskunalaridan foydalana olish
		Vizual ravishda aniqlanadigan barcha muhandislik tarmoqlari, obyekt joylashuvi va umumiy o'lchamlari bilan birga qayd eta olish
		Bajarilgan o'lchovlar asosida obyektning elektron o'lchov rejasini va alohida uzellarini maxsus dasturlarda chiza olish
		O'lchov rejasiga o'lchamlar, izohlar va shartli belgilarni kirita olish
		O'lchov albomini maxsus dasturda rasmiylashtira olish
		Bilimlar:
		O'lchov uskunolari va asboblardan foydalanish bo'yicha yo'riqnomalar
		Obyektni o'lchash jarayonini o'tkazish va yakuniy natijaga qo'yiladigan tashkilot talablari
		Muhandislik tarmoqlari, obyekt geometriyasi xususiyatlari uchun shartli belgilar, o'lchamlarni qo'yishning umumiy qoidalari va joylashuv belgilarini ko'rsatish tartibi
		Chizmachilik uchun maxsus kompyuter dasturlari va/yoki qo'lda chizish usullari
		Obyekt o'lchov rejalari chizmalarini rasmiylashtirish bo'yicha tashkilot talablari
	D1.02.6 - Interyerning hajmiy-rejaviy va funksional yechimlarini ishlab chiqish	Mehnat harakatlari:
		1. Maydonning funksional zonalashtirilishini ishlab chiqish
		2. Obyekt uchun rejalashtirish yechimini ishlab chiqish
		3. Obyekt uchun eng maqbul funksional zonalashtirish va rejalashtirish yechimini tanlash
		4. Obyektning funksional zonalashtirish va rejalashtirish yechimini rasmiylashtirish
		Ko'nikmalar:
		Interyer loyihasini ishlab chiqish bo'yicha texnik topshiriqni tahlil qila olish

		Interyer dizayni bo'yicha ma'lumotnoma manbalari va normativ hujjatlardan foydalana olish
		Interyer loyihasida muhandislik kommunikatsiyalarining o'zaro bog'liqligini hisobga ola olish
		Funksional rejalashtirish variantlarini tahlil qilib, texnik topshiriqqa eng mos variantni tanlay va asoslay olish
		Interyerning vazifasiga muvofiq undan samarali foydalanishni ta'minlash uchun dizayn yechimlaridan foydalana olish
		Bilimlar:
		Interyer dizayniga taalluqli amaldagi qonunlar, standartlar, umumiy va sohaviy qo'llanmalar, sanitariya qoidalari, me'yorlar, ish reglamentlari va sifat standartlari
		Interyer dizaynida ergonomika me'yorlari
		Interyer dizaynida mebel va jihozlarning standart o'lchamlari, buyumlar orasidagi minimal masofalar
		Muhandislik tarmoqlarining o'lchamlari va ishlash asoslari, ularning interyer dizayni bilan o'zaro bog'liqligi va unga ta'siri
		Interyer dizayni sohasidagi professional terminologiya va shartli belgilar
		Obyektni rejalashtirish yechimini rasmiylashtirishga qo'yiladigan talablar
		Materiallar emissiyasi, yong'in xavfsizligi, akustika, yoritish va ichki muhit sifati talablari
	D1.03.6 - Interyer konsepsiyasi, eskizi va vizual taqdimotini tayyorlash	Mehnat harakatlari:
		1. Ishlab chiqilgan rejalashtirish yechimi va batafsil dizaynni mijoz bilan muhokama qilish hamda tahlil etish
		2. Obyektning rejalashtirish yechimi va batafsil dizaynini ishlab chiqish bo'yicha bajarilgan ishlarni rasmiylashtirish
		3. Interyer foto materiallarni tayyorlash
		4. Interyer vizualizatsiyasini yaratish
		Ko'nikmalar:
		Kelishilgan rejalashtirish yechimi va batafsil dizaynni talablarga muvofiq rasmiylashtira olish
		Vizualizatsiya topshirig'ini, rejalashtirish yechimini va interyerning batafsil dizaynini tahlil qilish, xulosa ishlab chiqa olish
		Interyer loyihasining ishlab chiqilgan konsepsiyasi bo'yicha chizmalar va vizualizatsiya topshirig'ini o'qiy olish
		Maxsus dasturlarda tekstura va materiallarni yarata olish

		Bilimlar:
		Prezentatsiya asoslari
		Rejalashtirish, mebel va jihozlarni prinsipial tanlash mezonlari
		Vizualizatsiya topshirig'ini ishlab chiqishga doir talablar
		Interyer dizaynida qo'llaniladigan materiallar va teksturalarning vizual xususiyatlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Interyer loyihasi konsepsiyasining funksional, estetik va badiiy yechimlarini ishlab chiqish uchun shaxsiy javobgarlik
		2. Interyerda funksional qulaylik, estetik yaxlitlik va foydalanish xavfsizligini ta'minlashda tashabbuskorlik ko'rsatish
		3. Ishlab chiqilgan interyer konsepsiyasi, qabul qilingan badiiy-kompozitsion qarorlar va ish natijalari uchun javobgarlik
D2.6 - Interyer loyihasining ishchi hujjatlarini ishlab chiqish va muvofiqlashtirish	D2.01.6 - Interyer loyihasini ishlab chiqish jarayonini boshqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Interyer loyihasini ishlab chiqish jarayonida ijrochilar va pudratchilar bilan ishlarni tashkil qilish
		2. Interyer loyihasini ishlab chiquvchi xodimlarning vazifalarini belgilash
		3. Interyer loyihasini ishlab chiqishda fayl va hujjatlar bilan ishlashni to'g'ri yo'lga qo'yish
		4. Interyer loyihasini ishlab chiqishni jarayonini nazorat qilish
		Ko'nikmalar:
		Ijrochilar va pudratchilar faoliyatini rejalashtirishda ishtirok eta olish
		Ijrochilar va pudratchilar ishining qiymatini hamda ularning loyihadagi ishtirokining maqsadga muvofiqligini tahlil qila olish
		Interyer loyihasini yuritish uchun zarur bo'lgan hujjatlarni (shartnoma, dalolatnoma, kelishuv va boshqalar) rasmiylashtira olish
		Mijoz va pudratchi bilan interyer loyihasini ishlab chiqish bo'yicha tuzilgan shartnomalar shartlarini tahlil qilish, ularning bajarilishini nazorat qilish hamda tomonlar kelishuviga asosan o'zgartirishlar kirita olish
		Interyer loyihasini ishlab chiqishni jarayonini tahlil qila olish
		Bilimlar:
		Interyer loyihasining tarkibi va uni amalga oshirish ketma-ketligi

		Interyer loyihasini rasmiylashtirish bo'yicha talablar Hujjatlarining (shartnoma, dalolatnoma, kelishuv va boshqalar) shakli va mazmuniga qo'yiladigan amaldagi qoidalar Interyer loyihalarini boshqarish uchun IT tizimi bo'yicha amaldagi talablar Interyer loyihasi samaradorligini boshqarish asoslari
	D2.02.6 - Interyer loyihasining ishchi chizmalari va spetsifikatsiyalarini ishlab chiqish	Mehnat harakatlari: 1. Kelishilgan rejalashtirish yechimi, interyerning batafsil dizayni, vizualizatsiya, muhandislik loyihalari va boshqa ma'lumotlarni tahlil qilish 2. Interyer dizaynining ishchi loyihalarini chizish va rasmiylashtirish 3. Interyer loyihasini ishlab chiqish uchun texnik topshiriqni tayyorlash Ko'nikmalar: O'lchov rejalari, batafsil dizayn eskizlari, vizualizatsiyalar yoki chizmalar, foto- va videomateriallar hamda izohlarni tahlil qila olish Interyerning ishchi rejalari, sxemalari, uzellari va qirqimlarini ishlab chiqa olish Chizmalarga ekspikatsiyalar, shartli belgilar, izohlar va dizayn yechimlariga tushuntirishlarni rasmiylashtira olish Bilimlar: Interyerda muhandislik va sanitariya tizimlarining ishlashining asosiy qoidalari, ularning joylashish mumkin bo'lgan o'rinlari, o'lchamlari va ularga xizmat ko'rsatish uchun kirish imkoniyati talablari Interyer dizaynida mebel va jihozlarning standart o'lchamlari, buyumlar orasidagi minimal masofalar va balandliklar Loyihalash asoslari Chizmachilik va loyihalash uchun kompyuter dasturlari Elektr jihozlarni joylashtirish, rozetkalar va o'chirgichlarning xususiyatlari Materiallar emissiyasi, yong'in xavfsizligi, akustika, yoritish va ichki muhit sifati talablari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ishchi hujjatlarni ishlab chiqishda interyer konsepsiyasi, funksional, konstruktiv va muhandislik yechimlarini hisobga olish bo'yicha mustaqil qaror qabul qilish 2. Interyer loyihasining ishchi hujjatlarini belgilangan talablar asosida ishlab chiqish uchun shaxsiy javobgarlik

		3. Ishlab chiqilgan ishchi hujjatlarning to'liqligi, aniqligi, muvofiqligi va loyiha yechimlarining amalga oshirilishi uchun javobgarlik
D3.6 - Interyerning badiiy, material va yoritish yechimlarini ishlab chiqish	D3.01.6 - Interyerning dizayn, material va yoritish yechimlarini ishlab chiqish	Mehnat harakatlari:
		1. Interyer loyihasi dizaynini ishlab chiqish uchun texnik topshiriqni tayyorlash
		2. Interyer loyihasi dizaynini ishlab chiqish bo'yicha ishlarni tashkil etish
		3. Interyer loyihasi dizaynini kelishish
		4. Ishlab chiqilgan interyer loyihasining dizaynini qabul qilish uchun mualliflik nazoratini tashkil qilish
		Ko'nikmalar:
		Analitik va tizimli fikrlay olish
		Loyihalash va texnik hujjatlar bilan ishlay olish
		Kasbiy muloqot va muzokara olib bora olish
		Jamoani boshqarish va nazorat qila olish
		Zamonaviy dasturiy vositalardan foydalana olish
		Bilimlar:
		Interyer dizayn asoslari va kompozitsiya qonunlari
		Ergonomika va antropometriya asoslari
		Amaldagi shaharsozlik normalari, qoidalari, texnik reglamentlar va standartlar
		Qurilish materiallari va ularning xususiyatlari
		Materiallar emissiyasi, yong'in xavfsizligi, akustika, yoritish va ichki muhit sifati talablari
	D3.02.6 - Interyerning badiiy g'oyasi va loyiha yechimlari muvofiqligini ta'minlash	Mehnat harakatlari:
		1. Interyer loyihasini ishlab chiqishda badiiy g'oya muvofiqligini o'rganish
		2. Interyer loyihasini ishlab chiqish bo'yicha me'yoriy hujjatlarni shakllantirish
		3. Interyer loyihasini ishlab chiqish jarayonida axborot bilan ta'minlash
		4. Interyer loyihasini bajarish uchun ijrochilar guruhini shakllantirish
		Ko'nikmalar:
		Badiiy va analitik fikrlay olish
		Normativ hujjatlar bilan ishlay olish
		Axborot bilan ishlash va tahlil qila olish
		Jamoani boshqarish va tashkil eta olish
		Bilimlar:
		Interyer dizayn nazariyasi va estetik-kompozitsion prinsiplar
		Qurilish va loyihalashga oid me'yoriy-huquqiy hujjatlar va standartlar
		Axborotni izlash, tahlil qilish va boshqarish asoslari
		Materiallar emissiyasi, yong'in xavfsizligi, akustika, yoritish va ichki muhit sifati talablari

	Mas’uliyat va mustaqillik:	1. Interyer yechimlarining funksionalligi, ergonomikasi, estetik yaxlitligi va texnik amalga oshirilishi uchun javob berish
		2. Materiallar, yoritish, akustika, mebel va muhandislik tizimlarini loyiha doirasida mustaqil muvofiqlashtirish
		3. Universal dizayn, yong’in, sanitariya, ekologik va materiallar xavfsizligi talablariga rioya etilishini ta’minlash
		4. Buyurtmachi talabi me’yoriy yoki xavfsizlik talablariga zid bo’lganda asoslangan muqobil yechim taklif qilish
		5. Ishchi chizmalar, spetsifikatsiyalar, vizual materiallar va BIM modelining o’zaro mosligi uchun javob berish
Texnik va/yoki texnologik talab		Interyer loyihalari tasdiqlangan topshiriq, mavjud o’lchovlar, arxitektura va muhandislik bo’limlari hamda ishlab chiqaruvchilarning texnik ma’lumotlari asosida ishlab chiqiladi. Yechimlarda ergonomika, universal dizayn, evakuatsiya, yong’in xavfsizligi, akustika, yoritish, mikroiklim, materiallarning emissiyasi, tozalanuvchanligi va uzoq muddatli ekspluatatsiyasi hisobga olinadi. Ishchi chizmalar, xonalar pardoqlash qaydnomalari, material va jihozlar spetsifikatsiyalari, tugunlar hamda BIM modeli o’zaro muvofiq bo’lishi kerak. Material va buyumlar tanlovi sertifikatlar, texnik xususiyatlar, hayotiy sikl, ta’mirlanuvchanlik va buyurtmachi byudjeti bo’yicha asoslanadi; vizualizatsiya loyiha yechimini noto’g’ri talqin qilmasligi kerak.

Kasbning nomi	Loyiha arxitektori	
Mashg'ulot nomining kodi	21610	
TMR bo'yicha malaka darajasi	6	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash markazida tavsiya etilmaydi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Arxitektura loyihalarini ishlab chiqish bo'yicha kamida 3 yil, shu jumladan loyiha bo'limlarini muvofiqlashtirish bo'yicha kamida 1 yil amaliy tajriba tavsiya etiladi.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: Qonun hujjatlariga muvofiq mehnat qilish huquqiga ega bo'lishi Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi Ishga munosabat va xulq-atvor: kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish; rahbar tomonidan belgilangan maqsadga erishish uchun jamoada ishlay olish; o'zining kasbiy malakasini va shaxsiy kamolotini takomillashtirib borish; jamoada va ma'lum vazifani bajarishga yo'naltirilgan guruhda ishlash, hamkasblar, rahbarlar va mijozlar bilan samimiy, xushmuomala hamda samarali muloqot qilish; ta'lim olgan tilida fikrini og'zaki va yozma ravishda ravon bayon qilish; umuminsoniy fazilatlariga ega bo'lish, o'z millati va vatanini sevis, u bilan faxrlanish, milliy urf-odatlar, qadriyatlarni hurmat qilish; professional vazifalarni samarali bajarish uchun zarur bo'ladigan ma'lumotlarni qidirish; kasbiy faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash; kasbga doir hujjatlar bilan ishlash; kasbiy faoliyatda xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish ko'nikmalariga ega bo'lish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar	bakalavriat	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi	o'rta maxsus professional ta'lim va amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari	-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Arxitektori
	6	Bino va inshootlar arxitektori
	6	Interyer arxitektori

Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
E1.6 - Loyihalash uchun boshlang'ich ma'lumotlarni tayyorlash va konsepsiyani taqdim etish	E1.01.6 - Eskiz loyihasi topshirig'ini shakllantirish uchun ma'lumotlarni yig'ish va qayta ishlash	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Eskiz loyihasi uchun zarur dastlabki ma'lumotlarni yig'ish
		2. Yig'ilgan ma'lumotlarni tizimlashtirish va tahlil qilish
		3. Topshiriqni shakllantirish uchun ma'lumotlarni qayta ishlash
		4. Eskiz loyihasini ishlab chiqish uchun texnik topshiriqni shakllantirish
		Ko'nikmalar:
		Obyekt bo'yicha kerakli ma'lumotlarni aniqlash va ularni turli manbalardan yig'a olish
		Ma'lumotlarni saralash, guruhlash, tahlil qilish va xulosa chiqara olish
		Ma'lumotlarni qayta ishlab, ularni loyihalash talablariga moslashtira olish
		Texnik topshiriqni aniq, tushunarli va normativ talablarga muvofiq tuza olish
		Bilimlar:
		Arxitektura shakli va makonini ko'rgazmali tasvirlash hamda modellashtirish usullari
		Mualliflik arxitektura g'oyasini ifodalashning asosiy usullari, jumladan grafik, maket, kompyuter modellashtirish, verbal va video vositalar
		Eskiz arxitektura loyihasini turli ko'rinishlarda taqdim etishda arxitektorlar, qurilish sohasi mutaxassislari hamda professional bilimga ega bo'lmagan shaxslar tomonidan qabul qilinish xususiyatlari
		BIM, GIS va CDE manbalaridagi ma'lumotlarning ishonchliligi, versiyasi va foydalanish cheklovlari
	E1.02.6 - Kapital qurilish obyektini loyihalash topshirig'i uchun boshlang'ich ma'lumotlarni jamlash	Mehnat harakatlari:
		1. Kapital qurilish obyektini loyihalash uchun zarur dastlabki ma'lumotlarni aniqlash
		2. Turli manbalardan (buyurtmachi, loyiha hujjatlari, me'yoriy hujjatlar) dastlabki ma'lumotlarni yig'ish
		3. Yig'ilgan ma'lumotlarni tekshirish va tizimlashtirish
		4. Loyihalash topshirig'ini shakllantirish uchun ma'lumotlarni jamlash va rasmiylashtirish
		Ko'nikmalar:
		Loyihalash uchun zarur axborot turlarini aniqlash va ularni to'g'ri tanlay olish

		Buyurtmachi, hujjatlar va normativ manbalardan ma'lumotlarni samarali yig'a olish
		Ma'lumotlarni tahlil qila, ularning to'liqligi va ishonchliligini baholay hamda tartibga keltira olish
		Ma'lumotlarni umumlashtirib, texnik topshiriq shaklida aniq va me'yoriy talablar asosida rasmiylashtira olish
		Bilimlar:
		Qurilish hududining ijtimoiy-madaniy sharoitlari bo'yicha ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish usullari (kuzatish, so'rov, intervyu va anketa o'tkazish)
		Hududiy va mahalliy arxitektura an'analari
		Loyihaoldi tadqiqotlarini o'tkazish turlari va usullari, jumladan tarixiy va madaniy (kulturologik) tadqiqotlar
		Bibliografik va ikonografik manbalar bilan ishlash vositalari va usullari
		Arxitektura-qurilish loyihalash vositalari va usullari
		BIM, GIS va CDE manbalaridagi ma'lumotlarning ishonchliligi, versiyasi va foydalanish cheklovlari
E1.03.6 - Eskiz loyihasining matnli, grafik va hajmiy taqdimot materiallarini tayyorlash		Mehnat harakatlari:
		1. Eskiz loyiha bo'yicha taqdimot uchun zarur materiallar tarkibini aniqlash
		2. Matnli, grafik va hajmiy (3D/maket) materiallarni tayyorlash
		3. Taqdimot materiallarini tizimlashtirish va yagona konsepsiyaga keltirish
		4. Eskiz loyihani buyurtmachiga taqdim etish uchun prezentatsiyani rasmiylashtirish va tayyorlash
		Ko'nikmalar:
		Taqdimot uchun zarur axborot va materiallar (matn, grafik, 3D)ni to'g'ri tanlay olish
		Matn yozish, grafik chizmalar va 3D/maket materiallarni professional darajada tayyorlay olish
		Materiallarni mantiqiy tartibda joylashtirish va yagona dizayn konsepsiyasini shakllantira olish
		Prezentatsiyani zamonaviy dasturlarda (PowerPoint va boshqalar) talab darajasida rasmiylashtirish va taqdimotga tayyorlay olish
		Bilimlar:
		Arxitektura shakli va makonini ko'rgazmali tasvirlash hamda modellashtirish usullari
		Mualliflik arxitektura g'oyasini ifodalashning asosiy usullari, jumladan grafik, maket, kompyuter modellashtirish, verbal va video vositalar

		Eskiz arxitektura loyihasini turli shakllarda taqdim etishda arxitektorlar, qurilish sohasi mutaxassislari hamda professional bilimga ega bo'lmagan shaxslar tomonidan qabul qilinish xususiyatlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Loyihalash uchun zarur boshlang'ich ma'lumotlarni yig'ish, tizimlashtirish va tayyorlash uchun shaxsiy javobgarlik
		2. Taqdimot jarayonida bildirilgan taklif va e'tirozlarni mustaqil tahlil qilish
		3. Tayyorlangan boshlang'ich ma'lumotlar va taqdim etilgan loyiha konsepsiyasining to'liqligi, aniqligi va asoslanganligi uchun javobgarlik
E2.6 - Loyiha hujjatlaridagi arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy yechimlarni ishlab chiqish va muvofiqlashtirish	E2.01.6 - Arxitektura yechimlarining variantlarini ishlab chiqish	Mehnat harakatlari:
		1. Kapital qurilish obyektlari bo'yicha loyiha va ishchi hujjatlarni tahlil qilish
		2. Alohida arxitektura yechimlari bo'yicha talab va shartlarni aniqlash
		3. Arxitektura yechimlarining tipik va namunaviy variantlarini ishlab chiqish
		4. Ishlab chiqilgan yechimlarni loyiha va ishchi hujjatlar tarkibida rasmiylashtirish
		Ko'nikmalar:
		Loyiha va ishchi hujjatlarni o'qish, tahlil qilish va asosiy talablarni ajratib ola olish
		Arxitektura yechimlariga qo'yiladigan normativ va texnik talablarni aniqlash va baholay olish
		Turli arxitektura variantlarini ishlab chiqish va ularni taqqoslab eng maqbulini tanlay olish
		BIM modelida arxitektura yechimlarini ishlab chiqish va boshqa bo'limlar bilan muvofiqlashtira olish
		Bilimlar:
		Arxitektura, shaharsozlik va qurilish faoliyati sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar hamda texnik jihatdan tartibga solish tizimi hujjatlarining loyiha va ishchi hujjatlardagi arxitektura yechimlarini ishlab chiqish va ularga o'zgartirish kiritish tartibiga qo'yadigan talablari
		Arxitektura obyektlarini loyihalashda aholining kamharakat guruhlari uchun to'siqsiz muhitni ta'minlash bo'yicha RK qonunchiligi talablari
		Arxitektura-qurilish loyihalash bo'yicha xalqaro normativ-texnik hujjatlar talablari va ularni qo'llash xususiyatlari
		Mehnat harakatlari:
		1. Hajmiy va rejalashtirish yechimlari variantlarini ishlab chiqish

	E2.02.6 - Arxitektura yechimlarini loyiha hujjatlarining boshqa bo'limlari bilan muvofiqlashtirish	2. Loyiha hujjatlarining boshqa bo'limlari bo'yicha ishlab chiqilgan yechimlarni tahlil qilish
		3. Hajmiy va rejalashtirish yechimlarini boshqa bo'limlar yechimlari bilan solishtirish va muvofiqligini aniqlash
		4. Yechimlarni o'zaro kelishish va zarur o'zgartirishlarni kiritish
		Ko'nikmalar:
		Nogironlar uchun kirish imkoniyatlarini ta'minlash bo'yicha normativ talablarni tahlil qilish va amaliyotda qo'llay olish
		To'siqsiz muhitni shakllantirish uchun eng maqbul arxitektura va rejalashtirish usullari hamda vositalarini tanlay olish
		Arxitektura yechimlarini loyiha hujjatlarining boshqa bo'limlari bilan uyg'unlashtirish va muvofiqligini ta'minlay olish
		BIM modelida arxitektura yechimlarini ishlab chiqish va boshqa bo'limlar bilan muvofiqlashtira olish
		Bilimlar:
		Kapital qurilish obyektlarining turli turlari uchun ijtimoiy, funksional-texnologik, ergonomik, estetik va iqtisodiy talablar
		Mualliflik arxitektura-badiiy g'oyasini ilgari surishning ijodiy usullari
		Arxitektura kompozitsiyasi asoslari va vizual qabul qilish qonuniyatlari
		Arxitektura muhitini shakllantirishning ijtimoiy-madaniy, demografik, psixologik va funksional asoslari
		Kapital qurilish obyektlarida hajmiy-makoniy, konstruktiv, muhandislik yechimlari hamda ekspluatatsion sifatlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik tamoyillari
	E2.03.6 - Alohida loyiha yechimlarining texnik-iqtisodiy ko'rsatkichlarini hisoblash	Mehnat harakatlari:
		1. Alohida loyiha yechimlari bo'yicha boshlang'ich ma'lumotlarni yig'ish
		2. Texnik va iqtisodiy ko'rsatkichlarni aniqlash uchun zarur parametrlarni tahlil qilish
		3. Texnik-iqtisodiy ko'rsatkichlarni hisoblash (xarajatlar, samaradorlik va boshqalar)
		4. Hisob-kitob natijalarini umumlashtirish va rasmiylashtirish
		Ko'nikmalar:
		Texnik-iqtisodiy ko'rsatkichlarni hisoblash uchun algoritm va metodlarni tanlash hamda qo'llay olish

		Loyiha yechimlarining iqtisodiy samaradorligi va texnik ko'rsatkichlarini baholay olish
		Arxitektura yechimlarini ishlab chiqishda sun'iy muhitni modellashtirish usullaridan foydalana olish
		Hajmiy va rejalashtirish yechimlarini muhit bilan moslashtirish va kompleks uyg'unlikni ta'minlay olish
		Bilimlar:
		Loyiha yechimlari bo'yicha texnik-iqtisodiy hisob-kitoblarni amalga oshirish metodikalari
		Kapital qurilish obyektining konstruktiv yechimlarini loyihalash asoslari, shuningdek ularni asosiy ta'sirlar va yuklamalarga hisoblash asoslari
		Kapital qurilish obyektining muhitga oid va ekologik sifatlarini loyihalash tamoyillari (akustika, yoritish, mikroiklimni o'z ichiga olgan holda)
		Asosiy qurilish materiallari, buyumlar va konstruksiyalar, ularning texnik, texnologik, estetik va ekspluatatsion xususiyatlari
		Qurilish va montaj ishlarini bajarishning asosiy texnologiyalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Buyurtmachi va vakolatli tashkilotlar tavsiyalarini tahlil qilish
		2. Alohida arxitektura yechimlariga kiritilishi zarur o'zgartirishlarni aniqlash
		3. Loyiha va ishchi hujjatlarga tegishli o'zgartirishlarni kiritish
		4. Kiritilgan o'zgartirishlarni rasmiylashtirish va tasdiqlash uchun taqdim etish
		Ko'nikmalar:
		Buyurtmachi va vakolatli tashkilotlar talab hamda tavsiyalariga muvofiq loyiha va ishchi hujjatlardagi alohida arxitektura (jumladan hajmiy-rejaviy) yechimlariga o'zgartirishlar kiritish tartibini aniqlay olish
		Alohida arxitektura (jumladan hajmiy-rejaviy) yechimlarini ishlab chiqishda eng maqbul usul va vositalarni tanlay olish
		TIMSONi shakllantirish jarayonida dasturiy va texnik vositalardan samarali foydalana olish
		Bilimlar:
		Arxitektura shakli va makonini ko'rgazmali tasvirlash hamda modellashtirish usullari
		Mualliflik arxitektura g'oyasini ifodalashning asosiy usullari, jumladan grafik, maket,
	E2.04.6 - Kelishuv va ekspertiza natijalari bo'yicha loyiha yechimlariga o'zgartirish kiritish	

		kompyuter, verbal (ogʻzaki/yozma) va video vositalar
		Loyiha yechimlari boʻyicha texnik-iqtisodiy hisob-kitoblarni amalga oshirishda inobatga olinadigan texnik-iqtisodiy koʻrsatkichlar tarkibi
		Dasturiy va texnik vositalardan foydalangan holda TIMSO ni shakllantirish usullari
	Masʼuliyat va mustaqillik:	1. Loyiha hujjatlaridagi arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy yechimlarni belgilangan talablar asosida ishlab chiqish uchun shaxsiy javobgarlik.
		2. Arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy yechimlarni ishlab chiqishda shaharsozlik, qurilish, sanitariya, yongʻin xavfsizligi va boshqa belgilangan talablariga toʻliq rioya etish
		3. Loyiha hujjatlaridagi arxitekturaviy va hajmiy-rejaviy yechimlarni mustaqil tahlil qilish, aniqlangan nomuvofiqliklarni bartaraf etish
E3.6 - Arxitektura boʻlimi loyiha va ishchi hujjatlarini rasmiylashtirish va topshirish	E3.01.6 - Arxitektura boʻlimining matnli materiallarini rasmiylashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Arxitektura boʻlimiga oid matnli materiallar tarkibini aniqlash
		2. Loyiha hujjatlari uchun matnli materiallarni tayyorlash
		3. Matnli materiallarni tahrirlash va normativ talablarga muvofiqligini tekshirish
		4. Matnli materiallarni loyiha hujjatlari tarkibida rasmiylashtirish
		Koʻnikmalar:
		Arxitektura, shaharsozlik va qurilish sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar talablarini amaliyotda qoʻllay olish
		Arxitektura (jumladan hajmiy-rejaviy) yechimlari boʻyicha matnli hujjatlarni ishlab chiqarish
		Matnli materiallarni belgilangan talablar asosida rasmiylashtirish va loyiha hujjatlari tarkibida toʻliq shakllantira olish
		Arxitektura-badiiy va hajmiy-makoniyl yechimlarni tavsiflay hamda ilmiy-texnik jihatdan asoslay olish
		Bilimlar:
		Arxitektura, shaharsozlik va qurilish faoliyati sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar hamda texnik jihatdan tartibga solish tizimi hujjatlarining talablari
		Loyiha hujjatlarining arxitektura boʻlimi boʻyicha matnli va grafik materiallarni ishlab chiqarish va rasmiylashtirish tartibi

		Arxitektura-qurilish loyihalash bo'yicha xalqaro normativ-texnik hujjatlar talablari va ularni qo'llash xususiyatlari
	E3.02.6 - Arxitektura bo'limining grafik materiallarini rasmiylashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Arxitektura bo'limiga oid grafik materiallar tarkibini aniqlash
		2. Grafik materiallarni (chizmalar, sxemalar va boshqalar) ishlab chiqish
		3. Grafik materiallarni tahrirlash va normativ talablarga muvofiqligini tekshirish
		4. Grafik materiallarni loyiha hujjatlari tarkibida belgilangan tartibda rasmiylashtirish
		Ko'nikmalar:
		Shaharsozlik va arxitektura sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar hamda standartlar talablarini grafik va matnli materiallarni rasmiylashtirishda qo'llay olish
		Arxitektura chizmalari (fasadlar, qavat rejalar, kesimlar, ekspikatsiyalar)ni professional darajada ishlab chiqa olish
		Grafik va matnli materiallarni belgilangan tartibda rasmiylashtirish va loyiha hujjatlari tarkibida to'liq shakllantira olish
		Hajmiy, rejalashtirish va rangli fasad yechimlarini aniq va tushunarli grafik ko'rinishda ifodalay olish
		Bilimlar:
		Arxitektura, shaharsozlik va qurilish faoliyati sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar hamda texnik jihatdan tartibga solish va standartlashtirish tizimi hujjatlarining loyiha hujjatlari bo'limlarining tarkibi, mazmuni va rasmiylashtirilishiga qo'yiladigan talablari
		Avtomatlashtirilgan loyihalash usullari, loyihalash, hisob-kitoblarni amalga oshirish, chizmalar va modellarni yaratish uchun asosiy dasturiy komplekslar
		Arxitektura, shaharsozlik va qurilish faoliyati sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar hamda texnik jihatdan tartibga solish va standartlashtirish tizimi hujjatlarining loyiha hujjatlarini ekspertizadan o'tkazish tartibiga qo'yiladigan talablari
	E3.03.6 - Arxitektura bo'limi hujjatlarini yakuniy tekshirish, versiyalash va topshirish	Mehnat harakatlari:
		1. Arxitektura bo'limi hujjatlarining komplektligi, o'zaro mosligi va tasdiqlangan yechimlarga muvofiqligini tekshirish
		2. Ekspertiza, buyurtmachi va muvofiqlashtiruvchi bo'limlarning izohlarini reyestrda kiritish va tuzatishlarni boshqarish

		3. Chizmalar, matnlar, spetsifikatsiyalar va BIM modelining yakuniy versiyalarini bir-biriga muvofiqlashtirish
		4. Yakuniy hujjatlar toʻplamini indekslash, elektron imzo bilan rasmiylashtirish va belgilangan formatda topshirish
		Koʻnikmalar:
		Loyiha hujjatlari komplektligi va ichki muvofiqligini tekshira olish
		Izohlar va oʻzgarishlar reyestrini yurita olish
		BIM modeli, chizmalar, matnlar va spetsifikatsiyalar versiyalarini muvofiqlashtira olish
		Yakuniy elektron va qogʻoz hujjatlar toʻplamini rasmiylashtira olish
		Bilimlar:
		Loyiha va ishchi hujjatlar komplektining tarkibi hamda yakuniy tekshiruv mezonlari
		Oʻzgarishlar, versiyalar, izohlar va tasdiqlarni boshqarish tartibi
		Elektron hujjat, elektron imzo, arxivlash va maʼlumotlarni himoyalash talablari
	Masʼuliyat va mustaqillik:	1. Arxitektura boʻlimining ish hajmi, muddatlari, resurslari, sifat mezonlari va topshiriladigan natijalarini mustaqil rejalashtirish.
		2. Loyiha boʻlimlari, buyurtmachi, ekspertiza va vakolatli tashkilotlar oʻrtasidagi muvofiqlashtirish uchun javob berish.
		3. Loyiha hujjatlarining komplektligi, versiyalar yaxlitligi, izohlar bajarilishi va BIM/CDE maʼlumotlari ishonchliligini taʼminlash.
		4. Texnik, meʼyoriy yoki iqtisodiy xavf aniqlanganda asoslangan qaror qabul qilish va tegishli manfaatdor tomonlarga xabar berish.
		5. Yakuniy loyiha hujjatlarini topshirish, arxivlash, mualliflik huquqi va axborot xavfsizligi talablariga rioya etilishi uchun javob berish.
Texnik va/yoki texnologik talab	Loyiha arxitektori ishlarni SHNQ 1.03.03-23, tasdiqlangan loyiha topshirigʻi, shartnoma, BIM ijro rejasi va tashkilotning sifat boshqaruvi tartiblariga muvofiq tashkil etadi. Arxitektura boʻlimining natijalari, tekshiruv darajalari, versiyalar, fayl nomlash, izohlar reyestri, oʻzgarishlar va tasdiqlar CDE muhitida boshqariladi. Loyiha variantlari funksional, meʼyoriy, texnik-iqtisodiy, ekologik, energiya samaradorligi, seysmik xavfsizlik va hayotiy sikl mezonlari boʻyicha taqqoslanadi.	

	Yakuniy hujjatlar ichki nazoratdan, bo'limlararo muvofiqlashtirishdan va talab etiladigan ekspertiza hamda kelishuvlardan o'tkazilib, elektron imzo, arxivlash va axborot xavfsizligi talablariga muvofiq topshiriladi.
--	---

V. Kasbiy standart texnik ma'lumotlari

5.1. Kasbiy standartning rekvizitlari

1	Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining tasdiqlash hujjatlari:	Qurilish, uy-joy kommunal xo'jaligi va qurilish materiallari sanoati sohalarida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining 2026-yil 21-avgustdagi 4-son bayoni
2	Milliy malaka tizimini rivojlantirish institutining xulosasi:	KS-0192-son xulosa, 18.08.2026
3	Kasbiy standart talqini va ishlab chiqilgan sanasi:	1.0-talqin, 21.08.2026
4	Taxminiy qayta ko'rib chiqish sanasi:	20.08.2026

5.2. Kasbiy standartni ishlab chiqishga mas'ul tashkilot

Qurilish va uy-joy kommunal xo'jaligi vazirligi

(tashkilot nomi)

Vazir o'rinbosari

D.Adilov

(rahbarning lavozimi, imzosi va F.I.O)

5.3. Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxona)lar to'g'risida ma'lumot

T/r	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	Familiyasi, ismi, otasining ismi
1	Qurilish va uy-joy kommunal xo'jaligi vazirligi bosh mutaxassisi	D.Eliboyev
2	Toshkent arxitektura-qurilish universiteti professori	Xabibullayev Sh.
3	Urganch davlat universiteti Qurilish kafedrası o'qituvchisi	Abdullayev X
4	"TREST-12" AJ muhandisi 2-MKK bosh muhandisi	Najmiddinov J
5	"United-building" MCHJ bosh rahbari	Zagitov A.
6	Qurilish va uy-joy kommunal xo'jaligi vazirligi tarmoq kengashi kotibi	Iskandarov N.

**QURILISH, UY-JOY KOMMUNAL XO‘JALIGI VA QURILISH
MATERIALLARI SANOATI SOHALARIDA KASBIY MALAKALARNI
RIVOJLANTIRISH BO‘YICHA TARMOQ KENGASHI**

**KASBIY STANDART
ARXITEKTOR**